

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Využití strukturálních fondů EU v rozvoji města Krnova
EU Structural Funds in the Development of Town of Krnov

Student: Ksenia Elanskaya

Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Karel Skokan, Ph.D.

Ostrava 2011

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 2, 3, 4, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 2. května 2011

Ksenia Elanskaya

.....

Tímto bych ráda poděkovala především panu prof. Ing. Karlu Skokanovi, Ph.D., vedoucímu mé bakalářské práce, za cenné rady při jejím zpracování, dále také Rostislavu Balnerovi a Mgr. Michalovi Skalkovi z oddělení regionálního rozvoje MÚ Krnova.

Obsah

1 Úvod.....	1
2 Regionální politika Evropské unie a rozvoj obcí.....	3
2.1 Regionální politika a Evropská politika hospodářské a sociální soudržnosti	3
2.2 Regiony	4
2.3 Cíle politiky soudržnosti v programovacím období 2007 – 2013	6
2.4 Strukturální fondy	9
2.5 Klíčové programové dokumenty strukturálních fondů 2007-2013	12
2.6 Operační programy	14
2.7 Rozvoj měst	17
3 Strategický plán rozvoje města Krnova	21
3.1 Proces přípravy strategického plánu.....	22
3.2 Profil města Krnova.....	23
3.3 Strategická vize rozvoje města.....	27
3.4 Implementace strategického plánu	32
3.5 Finanční rámec strategického plánu	34
4 Vyhodnocení realizovaných projektů.....	35
4.1 Projekty financované z ROP NUTS II Moravskoslezsko a OP ŽP.....	36
4. 2 Projekty financované z OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko	37
4.2.1 Mikroprojekty.....	38
4.2.2 Makroprojekty	42
4.3 Hodnocení vybraných projektů.....	44
5 Závěr.....	51
Seznam použité literatury	53
Seznam zkratk	
Seznam obrázků	

Seznam tabulek

Seznam grafů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

1 Úvod

Přestože Evropská unie patří k velmi bohatým integračním seskupením, mezi jednotlivými zeměmi však existují výrazné rozdíly. Tyto disparity začala Evropská unie řešit pomocí regionální politiky, která je založena na přesunu finančních prostředků z bohatých zemí do chudých. Tím chce zajistit rozvoj zaostávajících regionů a umožnit jim, aby se alespoň přiblížily úrovni zbytku zemí Unie. Jedním z hlavních finančních nástrojů, které mají přispět k vytýčenému cíli, jsou strukturální fondy Evropské unie. Jsou určeny pro země, které spadají pod jeden ze tří „Cílů“ regionální politiky EU. Tyto fondy poskytují finanční prostředky nejen členským státům jako celku, ale jsou také určeny jednotlivým regionům úrovně NUTS II podle jednotné klasifikace územních jednotek v Evropské unii. Dalším zdrojem finanční pomoci pro zaostávající členské státy je Fond soudržnosti, který poskytuje zemím dotace na jejich rozvoj v oblasti životního prostředí a dopravní infrastruktury. V současném programovacím období má Česká republika z evropských fondů k dispozici 26,7 mld. EUR. Tyto prostředky země vynakládá na rozvoj nejméně rozvinutých regionů. Právě z této částky získalo dotace na svůj rozvoj i město Krnov.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat regionální politiku Evropské unie a analyzovat využití strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v rozvoji města Krnova. Specifickým cílem je pak analýza čerpání finančních prostředků Evropské unie městem Krnovem a jeho příspěvkovými organizacemi na konkrétní projekty financované prostřednictvím čtyř operačních programů a zhodnocení dopadů těchto projektů na celkový rozvoj města.

Výstupem práce tedy je zhodnocení realizovaných a probíhajících projektů dotovaných Evropskou unií v oblasti životního prostředí, přeshraniční spolupráce a lidských zdrojů. Jejich rozbor je zaměřen na celkové způsobilé výdaje, poměr unijních prostředků s národními a na hodnoty indikátorů.

První kapitola se zabývá regionální politikou EU (dále jen politika soudržnosti EU). Úvodní část obsahuje definici politiky soudržnosti EU, důvody jejího vzniku, charakteristiku regionů a klasifikaci územních jednotek NUTS. Kapitola je zaměřena na tuto problematiku z hlediska současného programovacího období 2007 – 2013. Podrobněji jsou rozebrány tři cíle politiky soudržnosti EU, strukturální fondy, Fond soudržnosti a klíčové programové dokumenty. Již v minulém programovacím období byly zřízeny operační programy. Jedná se o dokumenty předkládané členským státem Evropské komisi, které stanovují strategii rozvoje země s uceleným souborem priorit. V současném programovacím období je v České republice

využíváno 26 operačních programů. V kapitole jsou rozebrány podrobněji ty, které město Krnov využilo pro svůj rozvoj. Poslední část první kapitoly je zaměřena na rozvoj měst, který je nejvíce podporován formou Integrovaného operačního programu a regionálních operačních programů. S rozvojem měst také souvisí pojem strategické plánování měst, jehož výstupem je zpracování strategických plánů.

Evropská unie umožňuje městům získávat dotace na jejich rozvoj. Je však důležité, aby záměry města byly podloženy specifickými dokumenty. Tématem druhé kapitoly je tedy Strategický plán rozvoje města Krnova. Kapitola objasňuje význam tohoto dokumentu a proces jeho přípravy. Na základě tohoto dokumentu jsou v jedné části kapitoly vymezeny jak silné a slabé stránky města, také příležitosti a hrozby, neboli tzv. SWOT analýza. Jedna z podkapitol obsahuje charakteristiku města Krnova z hlediska geografie, obyvatelstva, historie, ekonomiky a životního prostředí. Další část se zaměřuje na popis globálního cíle strategického plánu a jeho prioritních oblastí, mezi které patří ekonomika, infrastruktura a životní prostředí, obyvatelstvo a lidský potenciál. Druhou kapitolu uzavírá implementace strategického plánu a jeho finanční rámec.

Město Krnov se chopilo příležitosti získat finanční prostředky z Evropské unie na jeho celkový rozvoj. Poslední kapitola je tedy věnována analýze čerpání prostředků městem Krnovem a jeho příspěvkovými organizacemi v současném programovacím období. V první části jsou rozebrány projekty financované skrze Operační program Životní prostředí a Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko. Předmětem hodnocení je zde výše finančních prostředků přidělených z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj. Další podkapitola se zaměřuje na projekty typu přeshraniční spolupráce Krnova s polskými městy, přičemž jsou odděleně hodnoceny projekty velké a malé. V závěrečné podkapitole jsou podrobněji popsány tři projekty, které mají významný vliv na rozvoj města a vzhledem k jeho finanční náročnosti by bez pomoci z Evropské unie nebyly realizovány. Celá kapitola je doplněna grafy a tabulkami.

Pro zpracování práce byly použity publikace zaměřené na problematiku regionální politiky Evropské unie, Nařízení Rady č. 1083/2006, oficiální dokumenty ministerstev, jako je Operační program Životního prostředí, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko a Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko. Informace a data pro vypracování druhé a třetí kapitoly byly získány ze strategických dokumentů města Krnova a z údajů o jednotlivých projektech v Krnově prostřednictvím databáze Městského úřadu Krnova z oddělení regionálního rozvoje.

2 Regionální politika Evropské unie a rozvoj obcí

Prohlubující se nerovnosti v hospodářském a sociálním rozvoji regionů daly podnět ke vzniku regionální politiky, která se snaží o snižování nerovností podporou především dopravní infrastruktury, vzdělávání, podnikání, cestovního ruchu, výzkumu a vývoje a zlepšováním stavu životního prostředí. Česká republika je zemí, jejíž regiony zaostávají za průměrem Evropské unie a může tedy využívat strukturální fondy EU ke snižování těchto rozdílů.

2.1 Regionální politika a Evropská politika hospodářské a sociální soudržnosti

Značné rozdíly v sociálně-ekonomické úrovni jednotlivých regionů mohou významně ovlivňovat celkový hospodářský rozvoj daného státu. Proto vlády v řadě zemí začaly uplatňovat regionální politiku, která by vytvářela předpoklady pro snižování či zmírňování rozdílů v sociálně-ekonomické úrovni jednotlivých regionů (Stejskal, Kovárník, 2009).

Existuje celá řada definic regionální politiky, přičemž žádná nebyla přijata za jedinou a všeobecně uznávanou. V nejobecnějším slova smyslu je regionální politika definována jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů (Wokoun, 2006).

Regionální politiku je možné také charakterizovat jako soubor intervencí, zaměřených podle konkrétní situace státu a jeho regionů a podle očekávaných vývojových tendencí, na podporu opatření vedoucích k růstu ekonomických aktivit a lepšímu územnímu rozložení v území a k rozvoji infrastruktury. Základní podmínkou je jasné definování priorit a koncentrace prostředků na tyto priority (Strategie regionálního rozvoje, 2007-2013).

Klíčovým principem regionální politiky je přesvědčení, že veřejný sektor má z ekonomických a sociálních důvodů úlohu zasahovat na trhu, aby došlo ke snížení regionálních rozdílů, které vznikají jako následek působení tržních sil (Marek, Kantor, 2009).

Regionální politika Evropské unie, která je mnoha autory nazývaná také Evropskou politikou hospodářské a sociální soudržnosti, patří mezi významné aktivity Evropské unie. Přestože řada publikací považuje tyto dva pojmy za shodné, existují mezi nimi určité rozdíly. Regionální politika EU se utvářela od 50. let 20. století na základě Římské smlouvy a zaměřovala se na hospodářský rozvoj regionů a území. Politika hospodářské a sociální soudržnosti vznikla v 90. letech minulého století na základě smlouvy o Evropské unii a

usiluje o vyvážený ekonomický, sociální a územní rozvoj regionů. Jako hlavní cíl si stanovila soudržnost. Je tak novým modelem regionální politiky Evropské unie.

Evropská politika hospodářské a sociální soudržnosti (dále jen politika soudržnosti EU) vychází z principu solidarity. To znamená, že bohatší země přispívají na rozvoj chudších států a regionů za účelem zvýšení kvality života celé Evropské unie. Mezi její hlavní cíle patří snižování rozdílů mezi jednotlivými státy, ať už se jedná o míru nezaměstnanosti či životní úroveň, dále také harmonický rozvoj činností ekonomického charakteru a zlepšování životního prostředí na území Evropské unie. Není však pravdou, že z politiky soudržnosti mají prospěch pouze chudé státy, které se jejím prostřednictvím rozvíjí. I bohaté státy mají mnoho přínosů. Tím, že dochází k ekonomickému rozvoji v zaostávajících regionech, vznikají zde nové trhy pro vyspělé regiony, a tudíž se zvyšuje poptávka po jejich technologiích a know-how. Politika soudržnosti EU je v současném programovacím období největší výdajovou položkou, na kterou připadá až 1/3 unijního rozpočtu čili 348,4 mld. EUR.

Politika soudržnosti EU je koncipována jako tzv. koordinovaná politika. To znamená, že realizace samotné regionální politiky spočívá na členských státech, zatímco koordinace a harmonizace náleží orgánům Evropské unie (Kaňa, 2008). Politika soudržnosti EU disponuje mnoha nástroji. Mezi nejvýznamnější patří strukturální fondy Evropské unie, prostřednictvím kterých naplňuje stanovené cíle v jednotlivých programovacích obdobích (viz kapitola 2.4).

S pojmem regionální politika souvisí samotný regionální rozvoj, který vyjadřuje soubor procesů, jež se uskutečňují ve složitém systému regionu a vedou ke kladným změnám v sociálně-ekonomickém stavu v regionu (Skokan, 2003). Cílem je nejen snižování nerovností v regionech, ale také jejich ekonomický růst a zvyšování životní úrovně obyvatel.

2.2 Regiony

V rámci popisované problematiky je třeba si vysvětlit, co se skrývá pod pojmem region. Studium regionů je tradičním úkolem regionalistiky. I když se pojem region používá velice dlouho, neexistuje opět jednoznačně přijatelná definice. Stručný Oxfordský slovník definuje region jako oblast, pruh země, prostor, místo, která má více či méně jasně stanovené hranice nebo určité vlastnosti (Novotná, 2007).

Obecně je možné pojem region vymezit jako území subnárodní, nadnárodní nebo transnárodní (Skokan, 2003). Subnárodní úrovni se rozumí část území jednoho státu, např.

Moravskoslezsko, Porúří, aglomerace Vídeň. Nadnárodní představuje seskupení několika států jako je Balkán, Skandinávie, Latinská Amerika. Transnárodní útvary obsahují území dvou a více států a jako příklad je možné uvést jednotlivé euroregiony.

Regionem se rovněž rozumí území, jehož hlavními znaky jsou vnitřní soudržnost, jednotná kvalita nebo charakteristika. Můžeme jej také popsat jako prostor naplněný vnějšími a vnitřními vazbami dvou základních prvků, a to člověka a fyzických elementů, nebo jako soubor procesů ekonomických, ekologických, demografických, lokalizačních, přírodních aj.

Z pohledu Evropské unie jsou regiony autonomní oblasti, jako je například Sardinie nebo Katalánie a socioekonomické jednotky nazývané také úrovně NUTS.

V aplikovaném ekonomickém myšlení představuje region relativně homogenní prostor, který je fyzikálně vymezený a určený produkčními funkcemi, zdroji ekonomické aktivity a transparentními náklady. Region je možné také vnímat jako prostor, kde žijí lidé vnímající jeho realitu, kteří si k němu vytvářejí určitý emocionální vztah (Varadzin, 2005).

Evropský statistický úřad (Eurostat) zavedl v roce 1988 klasifikaci územních jednotek NUTS¹, která je základním nástrojem pro analytické a statistické potřeby v EU.

Tato klasifikace je určena pro:

- sběr, přípravu a harmonizaci regionálních statistik členských států EU;
- sociálně-ekonomickou analýzu regionů a určování dopadů regionální politiky v rámci EU;
- směřování zásahů regionální politiky EU podle jednotlivých cílů při poskytování pomoci ze strukturálních fondů (Skokan, 2003).

Klasifikace NUTS má pět úrovní - tři regionální (NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3) a dvě lokální (LAU 1, LAU 2). Základní kritériem pro rozdělení regionů do jednotlivých úrovní je počet obyvatel, a to následovně:

..

¹ Z francouzštiny – La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques.

Tab. 2.1 Statistické jednotky NUTS v EU

Úroveň	Minimální počet	Maximální počet
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: Skokan, 2003

Pokud je počet obyvatel celého členského státu nižší než minimální hranice pro zařazení do dané úrovně NUTS, v tom případě tvoří celý stát jedinou územní jednotku NUTS pro tuto úroveň.

V Evropské unii v současné době je 97 jednotek NUTS 1, 271 jednotek NUTS 2 a 1303 jednotek NUTS 3. Zaměříme-li se na území České republiky, jednotky NUTS jsou vymezeny na základě principů a standardů Eurostatu. Úrovní NUTS 1 je pokryto celé území státu, NUTS 2 představuje 8 regionů soudržnosti a jako NUTS 3 jsou označeny kraje České republiky, kterých je s hlavním městem Prahou 14. V zemi existují také dvě lokální úrovně, a to LAU 1 (okresy) a LAU 2 (obce).

2.3 Cíle politiky soudržnosti v programovacím období 2007 – 2013

Tzv. Cíle nebyly součástí politiky soudržnosti od počátku jejího vzniku. Své regionální problémy si řešila každá členská země sama podle svého uvážení, prostředků a možností. Ani Společenství při podnikání prvních kroků k nadnárodnímu přístupu řešení otázek regionální politiky nemělo ambice přesně a jednotně určit cíle, které by měly být prostřednictvím regionálních opatření naplňovány (Boháčková, Hrabánková, 2009).

Společenství se však chtělo stát koordinátorem. První pokusy vést politiku soudržnosti směrem, který si představovalo, byly popsány v regionálních rozvojových programech. Hlavním předpokladem se stala myšlenka, že mají-li být regionální disparity odstraňovány v zájmu jednotlivých států i Společenství, které na tento globální cíl bude přispívat poměrně velkými prostředky, je třeba, aby se regionálně-politické přístupy sjednotily. Evropská komise kritizovala individuální přístup k řešení regionálních problémů, došlo tedy k sjednocení zmíněných přístupů. Jednotlivé záměry regionální politiky byly stanoveny podle vize Společenství a pro všechny členské státy se tak staly závaznými.

Pro každé programovací období, které představovalo několikaletý časový interval, si Společenství vytýčilo cíle, kterých mělo být v oblasti regionální politiky dosaženo.

V současném programovacím období 2007 – 2013 se politika soudržnosti Evropské unie zaměřuje na dosažení následujících cílů (Boháčková, Hrabánková, 2009).

Cíl 1 – Konvergence

Je určen na podporu nejchudších členských států a jejich regionů prostřednictvím investic do hmotného a lidského kapitálu, zlepšováním stavu životního prostředí, rozvojem inovací v oblasti výzkumu, dopravní infrastruktury a vědy. Cíl Konvergence je financován ze strukturálních fondů² a Fondu soudržnosti.

Pro financování ze strukturálních fondů jsou způsobilé regiony NUTS 2, jejichž hrubý domácí produkt (HDP) na obyvatele měřený paritou kupní síly a vypočtený na základě údajů Společenství za období 2000-2002 je nižší než 75 % průměru HDP EU-25 na obyvatele za stejné referenční období. Čerpat finanční prostředky z Fondu soudržnosti mohou členské státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele měřený paritou kupní síly a vypočtený na základě údajů Společenství za období 2001-2003 je nižší než 90 % průměru HND EU-25 (Nařízení Rady 1083/2006).

Na cíl Konvergence je alokováno až 81,54 % rozpočtu politiky soudržnosti. Pod tento cíl spadá celé územní České republiky s výjimkou hlavního města Prahy. Jeho realizace probíhá prostřednictvím sedmi regionálních a osmi tématických operačních programů.

Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Tento cíl představuje podporu oblastí, které nespádají pod cíl Konvergence, jejichž HDP na obyvatele je vyšší než 75 % průměru EU. V případě těchto oblastí není potřeba pomoci tak naléhavá, a proto je i přidělená výše prostředků podstatně nižší (Marek, Kantor, 2009).

Průmyslové oblasti se podílejí na podpoře v rámci Cíle 2, pokud míra nezaměstnanosti v průmyslovém sektoru přesáhne unijní průměr. Venkovské oblasti v případě, že mají méně než 100 obyvatel na km² a městské oblasti, je-li míra nezaměstnanosti vyšší než unijní průměr. Dále v případě vysoké městské úrovně kriminality či chudoby a nízké úrovně vzdělanosti.

² Mezi strukturální fondy současného programovacího období 2007-2013 patří Evropský fond regionálního rozvoje a Evropský sociální fond (viz kapitola 2.4).

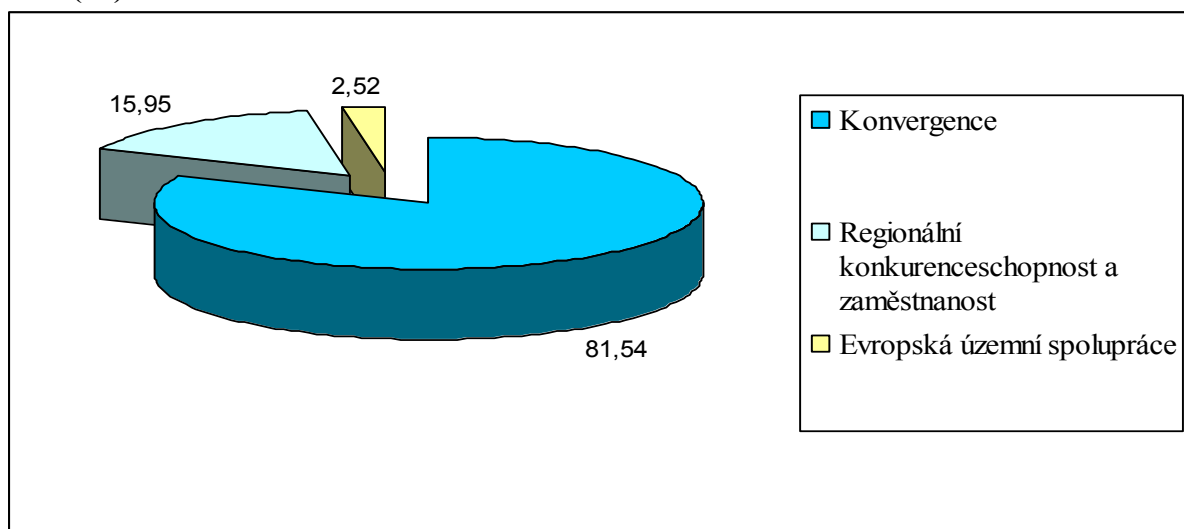
Smyslem tohoto cíle je posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů včetně posílení zaměstnanosti prostřednictvím opatření obdobných v rámci cíle Konvergence. Na cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je vyčleněno 15,95 % rozpočtu politiky soudržnosti EU. Tento cíl v České republice pokrývá hlavní město Prahu a je realizován prostřednictvím Operačních programů Praha Konkurenceschopnost a Praha Adaptabilita.

Cíl 3 – Evropská územní spolupráce

Cíl Evropská územní spolupráce je zaměřen na podporu přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III nacházejících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. Dále je podporována meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů (EC, 2010).

Tento cíl je odvozením iniciativy INTERREG minulého programovacího období a je zaměřen především na podporu rozvoje vědy, výzkumu, ochranu životního prostředí a řízení vodních zdrojů. Je nejmenší výdajovou položkou politiky soudržnosti Evropské unie, na který připadá z jejího rozpočtu pouhých 2,52 % a je realizován pomocí operačních programů přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce.

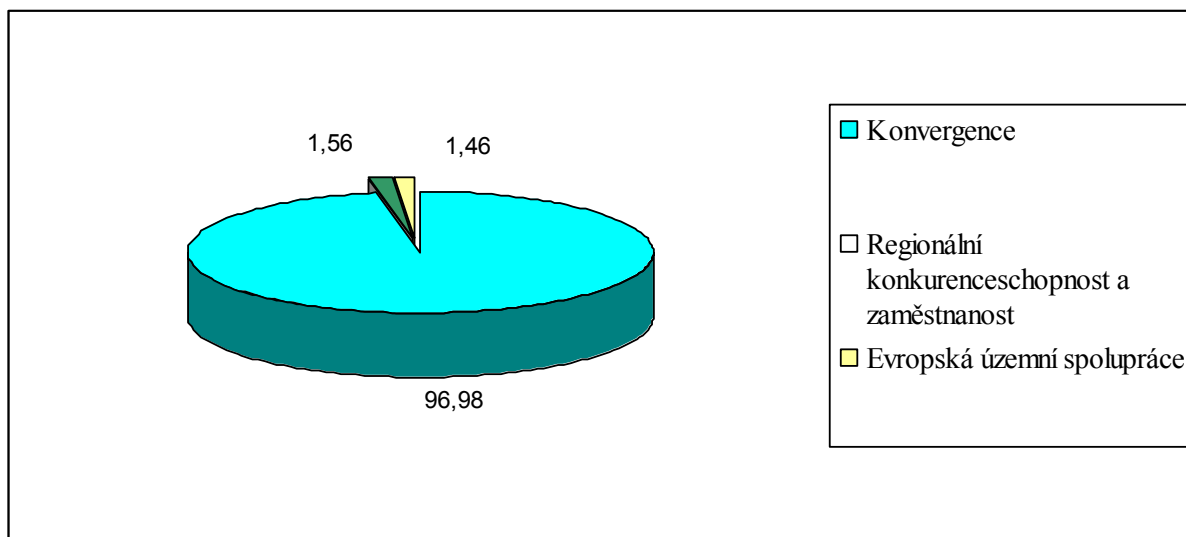
Graf 2.1 Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky soudržnosti v letech 2007-2013 (%) v rámci EU

Zdroj: EC, 2007

Graf 2.1 znázorňuje procentuální rozdělení prostředků mezi tři cíle politiky soudržnosti EU, přičemž největší část je určena pro Cíl 1 – tedy 81,54 % rozpočtu unijní regionální politiky. Na zbývající dva cíle je vyhrazeno 18,47 % prostředků. Protože na Cíl 3 – Evropská územní spolupráce – připadá pouze 2,52 % rozpočtu, je velmi pravděpodobné, že v následujícím programovacím období dojde k jejímu sloučení s Cílem 2.

Graf 2.2 Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky soudržnosti v letech 2007 - 2013 (%) v ČR

Zdroj: EC, 2007

Z grafu 2.2 vyplývá, že pod cíl Konvergence patří téměř celé území České republiky. Čerpat prostředky v rámci tohoto cíle nemá způsobilost hlavní město Praha, jelikož její HDP na obyvatele je vyšší než 75 % průměru EU-25. Česká republika na programovací období 2007-2013 obdržela z fondů EU 26,69 mld.eur, z nichž 1,56 % je vyhrazena právě hlavnímu městu Praha. Na cíl 3 – Evropská územní spolupráce – je alokace unijních prostředků nejnižší, a to ve výši 1,46 %.

2.4 Strukturální fondy

Strukturální fondy představují základní zdroje financování politiky soudržnosti EU. Svou existencí dávají najevo vůli Společenství napomáhat při vytvoření nebo udržení ekonomické prosperity a požadované sociální úrovně všech území, které do Společenství patří. V roce 1957 byl vytvořen Evropský sociální fond, v roce 1962 k němu byla přiřazena Orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu a od roku 1975 začal svou činnost Evropský fond pro regionální rozvoj (Boháčková, Hrabánková, 2009). V roce 1993 se dalším strukturálním fondem stal Finanční nástroj pro řízení rybolovu, jenž

byl v roce 2007 nahrazen Evropským rybářským fondem³. V minulém programovacím období byly všechny tyto čtyři fondy nástroji politiky soudržnosti Evropské unie. S nástupem současného sedmiletého programovacího období, které trvá již od roku 2007, došlo k zúžení strukturálních fondů pouze na dva. Dnes tedy nadále působí Evropský fond regionálního rozvoje a Evropský sociální fond. Zvláštní kategorií je Fond soudržnosti, který je doplňkovým nástrojem strukturálních fondů.

Je třeba však zdůraznit, že strukturální fondy mají územní působnost. Poskytují finanční prostředky nikoli členským státům, ale regionům NUTS 2 a NUTS 3, které splňují kritéria pro zařazení do jednotlivých Cílů politiky soudržnosti EU. V programovacím období 2007-2013 strukturální fondy a Fond soudržnosti upravuje Obecné nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 a specifická nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080, 1081, 1084/2006.

Evropský fond regionálního rozvoje

Rozšíření Společenství na 9 států v roce 1973 o Velkou Británii, Irsko a Dánsko mělo za následek prohloubení regionálních disparit. Do té doby patřily mezi problematické země z hlediska regionů Itálie a zámořská území Francie. Na začátku sedmdesátých let se s regionálními problémy začalo potýkat také Irsko a Velká Británie. Tyto regionální nesrovnalosti bylo nutné neprodleně řešit, a proto v roce 1975 vzniká Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF).

Evropský fond regionálního rozvoje usiluje o zmírňování odchylek v životní úrovni mezi regiony Evropské unie. Prostředky z ERDF směřují k naplnění všech tří cílů politiky soudržnosti EU. Iniciativy Společenství INTERREG a URBAN byly rovněž finančně podporovány z ERDF.

Evropský fond regionálního rozvoje je v současném programovacím období upraven Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006⁴, které uvádí, že jeho úkolem je pomáhat odstraňovat zásadní regionální rozdíly ve Společenství. ERDF proto přispívá ke snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů, včetně venkovských a městských oblastí, upadajících průmyslových oblastí, oblastí s geografickým nebo přírodním znevýhodněním.

³ Pro období 2007-2013 byly vytvořeny nové nástroje, které však stojí mimo strukturální fondy. Jedná se o Evropský rybářský fond, Evropský zemědělský záruční fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova.

⁴ O Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999

Fond se zaměřuje na pomoc k dosažení jednotlivých Cílů. U Konvergence se snaží o udržitelný regionální a místní hospodářský rozvoj a růst zaměstnanosti. V rámci cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost podporuje inovace a vytvoření znalostní ekonomiky, ochranu životního prostředí a prevenci vzniku rizik, lepší přístup k dopravě a telekomunikačním službám. V rámci Evropské územní spolupráce rozvíjí přeshraniční, hospodářské, sociální a environmentální činnosti s cílem dosáhnout udržitelného územního rozvoje. Zabývá se také navazováním a rozvojem nadnárodní spolupráce a posiluje účinnost regionální politiky.

Evropský sociální fond

Evropský sociální fond (ESF) je významným nástrojem v oblasti zásahů zaměřených na lidské zdroje, obzvláště na mladou, ale i na starší pracovní sílu a nezaměstnané. Už od roku 1957, kdy byl založen, usiloval právě o snižování nezaměstnanosti a zlepšení fungování trhu práce. V současném programovacím období se zaměřuje na stárnutí evropské populace a na proces globalizace, který se rok od roku prohlubuje (Boháčková, Hrabánková, 2009).

Evropský sociální fond pro období 2007-2013 upravuje Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006⁵, jenž uvádí hlavní úkoly fondu, mezi které patří:

- zvyšování přizpůsobivosti pracovníků a společností, podniků a podnikatelů;
- zlepšování přístupu k zaměstnání a udržitelnost;
- zlepšení sociálního začlenění znevýhodněných osob;
- posílení lidského kapitálu.

V současném programovacím období má fond k dispozici z unijního rozpočtu 55 mld. EUR.

Fond soudržnosti

Zvláštní kategorií je Fond soudržnosti, který vznikl v roce 1993. Nepatří mezi strukturální fondy, jedná se pouze o jejich doplňkový nástroj. Je určený k financování chudých států, nikoliv regionů. Na rozdíl od strukturálních fondů poskytuje pomoc na přímé financování konkrétních projektů.

⁵ O Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) 1784/1999

Nárok na čerpání prostředků z Fondu soudržnosti má členský stát, jehož hrubý národní důchod, měřený paritou kupní síly, je nižší než 90 % průměru EU 25. Další podmínkou je nutnost, aby členský stát realizoval program hospodářské „konvergence“, tzn. že předchází vzniku nadměrného státního deficitu. Z Fondu jsou financovány projekty zaměřené na problematiku životního prostředí a dopravní infrastruktury, konkrétněji na rozvoj transevropských dopravních sítí. Celková výše pomoci se pohybuje mezi 50 až 85 % celkových nákladů na projekt. Je však důležité, aby na žádnou výdajovou položku nebyly čerpány prostředky zároveň ze Strukturálních fondů. V současné době Fond soudržnosti působí ve 12 nově přistoupivších zemích a také v Řecku, Španělsku a Portugalsku.

V současném programovacím období je Fond soudržnosti upraven Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006 – o Fondu soudržnosti a zrušení nařízení (ES) č. 1164/94.

Každý z těchto fondů slouží k financování jednotlivých cílů politiky soudržnosti EU. Následující tabulka poskytuje srozumitelnější pochopení dané problematiky.

Tab. 2.2 Cíle a nástroje politiky soudržnosti EU v období 2007-2013

Cíle	Finanční nástroj
Konvergence	ERDF
	ESF
	Fond soudržnosti
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF
	ESF
Evropská územní spolupráce	ERDF

Zdroj: Marek, Kantor, 2009

2.5 Klíčové programové dokumenty strukturálních fondů 2007-2013

Mezi základní programové dokumenty, které slouží pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU, patří Strategické obecné zásady Společenství, Národní rozvojový plán, Národní strategický referenční rámec a operační programy (Marek, Kantor, 2009).

Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost

Základním nejobecnějším dokumentem, který slouží k realizaci politiky soudržnosti Evropské unie, jsou Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost. Ty definují její úkoly pro současné programovací období. Dokument je navrhován Evropskou komisí, která jej následně zašle Evropskému parlamentu a Radě EU k projednání a schválení. Na základě rozhodnutí Rady EU ze dne 6. října 2006 by měly být upřednostňovány programy zaměřené na zvýšení přitažlivosti členských států, regionů a měst zlepšením jejich přístupnosti, zajištěním kvality života, ochranou životního prostředí, programy orientované na podporu inovací, podnikavosti a růstu hospodářství založeného na znalostech a programy pro realizaci většího počtu kvalitnějších pracovních míst.

Národní rozvojový plán ČR 2007-2013

Národní rozvojový plán ČR současného programovacího období je základním dokumentem na národní úrovni. Definuje cíle, kterých má být dosaženo. Obsahuje rozdělení priorit do tří dílčích cílů a postup jejich uskutečnění. Národní rozvojový plán se skládá z šesti kapitol. První je zaměřena na současnou situaci, popisuje stav rozvoje venkova a měst a makroekonomickou analýzu. Druhá kapitola představuje zhodnocení slabých a silných stránek, příležitostí a hrozeb, neboli tzv. SWOT analýzu. Třetí kapitola je zaměřena na globální cíl, strategii a prioritní osy Národního rozvojového plánu v období 2007-2013. V předposledních dvou kapitolách jsou hlavními body operační programy a informace o rozložení finančních prostředků. Šestá kapitola se věnuje řízení a koordinaci politiky soudržnosti v ČR v období 2007 – 2013. Konkrétní východiska tohoto dokumentu jsou promítnuty do dalšího dokumentu, a to Národního strategického referenčního rámce.

Národní strategický referenční rámec

Na základě Strategických obecných zásad Společenství vytvářejí jednotlivé členské země Národní strategický referenční rámec, jehož úkolem je popsat globální cíle politiky soudržnosti na jejich území. Navrhuje jej členská země za využití principu partnerství. Tvoří podklad pro jednotlivé operační programy, neboť na jejich základě vyjednává daný členský stát jejich podobu s Evropskou komisí. Je tak jakousi spojnici mezi evropskými prioritami uvedenými ve Strategických obecných zásadách Společenství a národními prioritami politiky soudržnosti rozpracovanými v Národním rozvojovém plánu (Marek, Kantor, 2009).

2.6 Operační programy

Členské státy získávají dotace z Evropské unie prostřednictvím operačních programů.

Obecné nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 definuje operační program jako dokument předložený členským státem Evropské komisi, který stanoví strategii rozvoje s uceleným souborem priorit, jenž má být prováděna s podporou některého strukturálního fondu nebo Fondu soudržnosti.

Operační programy jsou odvozené od Národního strategického referenčního rámce dané členské země a z pohledu žadatelů a realizátorů projektů se jedná o nejvýznamnější dokumenty. V České republice se dělí do 2 hlavních skupin – na tématické a regionální operační programy. Tématické operační programy jsou zaměřeny na problematiku v určitém odvětví či oblasti a regionální operační programy se pojí na region NUTS II, který je charakterizován počtem obyvatel od 800 000 do 3 000 000. V České republice jsou na této úrovni regiony soudržnosti. Celkem je využíváno 26 operačních programů rozdělených do tří cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti (viz Příloha 1). Jednotlivé programy byly schváleny vládou České republiky na základě Národního rozvojového plánu ČR pro období 2007 – 2013 a Národního referenčního rámce.

Vzhledem k tomu, že se tato práce bude dále zabývat problematikou čerpání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie městem Krnov, jsou níže podrobněji rozebrány ty operační programy, prostřednictvím kterých město prostředky čerpalo.

Tab. 2.3 Operační programy 2007-2013 využívané městem Krnovem

Operační program
OP Životní prostředí
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko
ROP NUTS II Moravskoslezsko
OP Lidské zdroje a zaměstnanost

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2010

Operační program Životní prostředí

Hlavním cílem uvedeného operačního programu je ochrana a zlepšování životního prostředí jako jednoho ze základních principů udržitelného rozvoje a tím i zdraví obyvatel.

Usiluje o zlepšování stavu ovzduší, vody, půdy. Zabývá se problematikou odpadů a průmyslového znečištění, čímž pomáhá celkové péči o krajinu (OP ŽP, 2007).

Operační program Životní prostředí je druhým největším tématickým českým operačním programem, na který z celkového objemu finančních prostředků ze strukturálních fondů EU pro ČR připadá přibližně 18,4 % (4,92 mld. eur). Je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu a jeho řízení má v České republice na starosti Ministerstvo životního prostředí. Zprostředkujícím orgánem je pak Státní fond životního prostředí.

Jednotlivé cíle programu jsou naplňovány prostřednictvím osmi prioritních os:

- Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodí;
- Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí;
- Udržitelné využívání zdrojů energie;
- Zkvalitnění s nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží;
- Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik;
- Zlepšování stavu přírody a krajiny;
- Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu;
- Technická pomoc.

Podporu z OP Životní prostředí mohou žádat obce, města, kraje, státní organizace a podniky, příspěvkové organizace, organizační složky, fyzické osoby, veřejné výzkumné instituce a další.

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko

Tento operační program vznikl jako pokračování předchozí přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskem, která byla realizována prostřednictvím Iniciativy Společenství INTERREG III A.

Globálním cílem programu je podpora socio-ekonomického rozvoje území česko-polského příhraničí posilováním jeho konkurenceschopnosti a soudržnosti a propagací partnerské spolupráce jeho obyvatel (OP ČR-Polsko, 2007). U projektů typu přeshraniční spolupráce je důležité, aby přínos z realizace projektu měly obě strany hranice.

OP Česká republika – Polsko se dělí na čtyři prioritní osy:

- Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik;

- Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu;
- Podpora spolupráce místních společenství;
- Technická pomoc.

Pro regiony na české straně je vyčleněna částka 103,68 mil. EUR. Program je určený pro Liberecký, Královehradecký, Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský kraj a pro regiony na polské straně. O jeho podporu mohou žádat kraje, obce, svazky obcí, euroregiony, neziskové organizace, vzdělávací a výzkumné instituce, hospodářské komory a další.

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko působí již od roku 2007, kdy byl 3. prosince schválen Evropskou komisí. Je určen pro region soudržnosti Moravskoslezsko, který je shodný s Moravskoslezským krajem. Finanční prostředky získává z Evropského fondu pro regionální rozvoj a jeho řídicím orgánem je Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko.

Jeho globálním cílem je urychlit rozvoj regionu a zvýšit konkurenceschopnost efektivnějším využitím jeho potenciálu. Tohoto cíle bude dosaženo zejména zvyšováním kvality života obyvatel a přitažlivosti regionu pro investory a návštěvníky, zlepšováním podmínek pro práci i volný čas, zejména modernizací dopravní infrastruktury a rozvojem dalších atributů spokojenosti (ROP Moravskoslezsko, 2007).

Dotace z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko mohou žádat kraje, obce, svazky obcí, dopravci zajišťující veřejnou dopravu v regionu, Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, státní podniky, zdravotnická zařízení, školy, podnikatelé, nestátní neziskové organizace, občané a další.

Operační program Moravskoslezsko je rozdělen na 5 prioritních os:

- Regionální infrastruktura a dostupnost;
- Podpora prosperity regionu;
- Rozvoj měst;
- Rozvoj venkova;
- Technická pomoc.

ROP Moravskoslezsko hospodaří s částkou 842,46 mil. EUR, přičemž příspěvek z EU činí až 716,09 mil. EUR. Na jednoho obyvatele tak připadá přibližně 675 EUR.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost funguje již od 16.října 2007 po jeho schválení Evropskou komisí. Globálním cílem tohoto programu je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru patnácti nejlepších zemí EU (OP LZZ, 2007).

Za tímto účelem program podporuje profesní vzdělávání, začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, snaží se o zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráce. Patří mezi víceúčelové tematické operační programy. Většina peněz určených pro tento program pochází z prostředků cíle Konvergence. V oblastech jako je aktivní politika trhu práce, modernizace veřejné správy a veřejných služeb jsou prostředky čerpány z cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost získává finanční prostředky z Evropského sociálního fondu. Jeho řídicím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR – odbor řízení pomoci z ESF.

Operační program obsahuje 6 prioritních os:

- Adaptabilita;
- Aktivní politika trhu práce;
- Sociální integrace a rovné příležitosti;
- Veřejná správa a veřejné služby;
- Mezinárodní spolupráce;
- Technická pomoc.

Z Evropského sociálního fondu je na tento operační program určena částka 1,84 mld. EUR. Žádost o přiděl prostředků mohou podat vzdělávací a poradenské organizace, poskytovatelé sociálních služeb, kraje, obce, orgány státní správy, orgány služeb zaměstnanosti, zaměstnavatelé a další.

2.7 Rozvoj měst

Podpora rozvoje členských států ze strany Evropské unie je již známým faktem, se kterým logicky souvisí rozvoj jejich měst. Již v minulém období byl rozvoj a regenerace měst podporována Iniciativou Společenství Urban II. Byla zaměřena na podporu návrhů a implementace inovačních rozvojových modelů pro ekonomické a sociální obnovení

městských oblastí v úpadku. Měla také posílit výměnu informací a zkušeností s trvale udržitelným rozvojem měst v EU (Wokoun, 2008). Iniciativa Urban II podporovala města s počtem obyvatel nad 20 000, která splňovala určitá kritéria jako vysokou míru dlouhodobé nezaměstnanosti, nízkou úroveň ekonomické aktivity a vzdělání, vysokou úroveň chudoby apod. V současném programovacím období již neexistuje a její aktivity byly přiřazeny do tematických a regionálních operačních programů.

V současném programovacím období je rozvoj měst podporován formou Integrovaného operačního programu a regionálních operačních programů, z nichž nejvíce podporují rozvoj měst ROP NUTS II Střední Čechy, Severozápad, Severovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko.

Integrovaný operační program (IOP) patří mezi skupinu tematických operačních programů. Jeho globálním cílem je podpora socioekonomického růstu ČR a zvýšení kvality života obyvatel prostřednictvím zefektivnění fungování veřejné správy a veřejných služeb (IOP, 2007). Tento operační program je rozdělen do šesti prioritních os:

- Modernizace veřejné správy;
- Zavádění ICT v územní veřejné správě;
- Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb;
- Národní podpora cestovního ruchu;
- Národní podpora územního rozvoje;
- Technická pomoc.

Příjemci pomoci z IOP mohou být organizační složky státu a jimi zřizované příspěvkové organizace, kraje, obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, občanská sdružení, podnikatelé, zájmová sdružení právnických osob a další.

Podmínkou pro čerpání prostředků z Integrovaného operačního programu je zpracování Integrovaného plánu rozvoje města. Rozumí se jím soubor vzájemně obsahově a časově provázaných akcí, které jsou realizovány ve vymezeném území nebo v rámci tematického přístupu ve městech a směřují k dosažení společného cíle či cílů města, obce či lokality. Mohou být podpořeny z jednoho či více operačních programů zaměřených na rozvoj měst. Projekty zahrnuté v IPMR jsou podporovány především z regionálních operačních programů, v případě řešení problematiky bydlení také z Integrovaného operačního programu a doplňkově z tematických operačních programů. Tím je zajištěno synergické působení

jednotlivých aktivit, které realizují strategické rozvojové cíle a priority města a umožňují dosažení významné koncentrace investic (IPMR, 2009).

Zpracování Integrovaného plánu rozvoje měst je závazné pro města s počtem obyvatel nad 50 tisíc. Města s počtem obyvatel 20 tisíc a více, mezi něž patří právě Krnov, nejsou povinná k vypracování tohoto plánu, ale mají tu možnost. Město Krnov nezpracovalo IPMR, tudíž nebylo způsobilé čerpat prostředky z Integrovaného operačního programu. Vytvoření integrovaného plánu by představovalo náklad pro město ve výši 1,5 milionů Kč. Pro rozvoj Krnova je zatím tedy postačující Strategický plán rozvoje města Krnova.

Město Krnov leží v regionu soudržnosti Moravskoslezsko. Je tedy logické, že část prostředků z Evropské unie, které město získává, pochází z Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko, jehož globálním cílem je zkvalitnění prostředí měst a jejich občanské a podnikatelské infrastruktury, aby vyhovovala potřebám udržitelného rozvoje.

Rozvoj měst v regionu soudržnosti Moravskoslezsko zahrnuje aktivity jako zvyšování přitažlivosti městského prostředí, rekonstrukce veřejných prostranství, obnova zanedbaných a upadajících částí měst, zvyšování kvality městských zón pro bydlení a veřejné služby, modernizace školského vybavení, výstavba a rekonstrukce škol, modernizace zdravotnických zařízení, výstavba zařízení poskytujících sociální služby apod. Podporována jsou města od 5 000 do 50 000 obyvatel (Dobrá rada, 2007-2010).

Uvedený výčet je možné shrnout do čtyř bodů:

- Přitažlivá města;
- Infrastruktura sociálních služeb;
- Infrastruktura pro vzdělání;
- Infrastruktura zdravotnických služeb.

Na všechny tyto cíle je možné čerpat dotace z Evropské Unie. Žádost mohou podat obce, organizace zřízené a zakládané obcemi, nestátní neziskové organizace se souhlasem a soukromé školy se souhlasem obce, ve které je projekt realizován.

Strategické plánování měst

Pojem strategické plánování je možné charakterizovat jako uspořádané řízení jakékoliv organizace, obce, regionu či podniku. Cílem je dospět k tomu, aby subjekt co

nejefektivněji a včas využíval všechny vlastní zdroje a správným způsobem reagoval na změny okolního prostředí. V regionálním rozvoji hraje strategické plánování důležitou roli a je uplatňován na všech samosprávných úrovních, od strategických plánů obcí až po úroveň národní (EC Consulting, 2010).

Strategické plánování poskytuje systematickou cestu, jak pomáhat městům řídit změny a vytvářet předpoklady pro lepší budoucnost. Jedná se o kreativní proces pro rozpoznání nejdůležitějších vlivů z pohledu silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb, neboli tzv. SWOT analýzy, která v rámci strategického plánování měst zahrnuje sedm kroků (Stimson, Stough, Roberts, 2006):

- pečlivé zkoumání životního prostředí;
- stanovení hlavních problémů;
- stanovení přibližných cílů;
- provedení interní a externí analýzy;
- vytýčení cílů a strategií s ohledem na každý problém;
- vytvoření realizačního plánu a provedení strategických záměrů;
- kontrola.

Mezi hlavní přínosy strategického plánování patří především jeho schopnost řešit problémy dlouhodobě a komplexně, vytvářet objektivní základ pro rozhodování o prvenství, také však schopnost poukázat na to, jak se připravit na budoucí vývoj externích podmínek, jak zmenšovat negativní dopad hrozeb a jak co nejvíce zužít příležitosti, které se mohou objevit v budoucnosti. Jedná se o dlouhodobý nástroj rozvoje měst, který snižuje možnost prosazování zájmů jednotlivých osob nebo skupin ve svůj prospěch, avšak na úkor většiny. Obecně strategické plánování vytváří věcný základ pro rozhodování o prioritách (EC Consulting, 2010).

Strategické plánování měst je jedním ze základních aspektů, který přispívá k rovnoměrnému rozvíjení území, přičemž se klade ohled na dodržování zásad trvale udržitelného rozvoje. Nejlépe také umožňuje plánovat a realizovat strategické záměry v jednotlivých oblastech poměrně samostatně.

3 Strategický plán rozvoje města Krnova

Evropská unie umožňuje městům, obcím a mikroregionům členských států získávat dotace na rozvoj svého území a zvyšování kvality života. Je však důležité, aby všechny záměry města byly podloženy specifickými dokumenty v podobě strategických plánů rozvoje, které umožňují zachytit všechny plánované projektové oblasti a stávají se tak vstupní bránou pro čerpání fondů Evropské unie a tudíž i k naplňování stanovených cílů obcí.

Tato kapitola obsahuje stručný popis Strategického plánu rozvoje města Krnova, který je také hlavním podkladem pro její zpracování (Strategický plán rozvoje města Krnova, 2009).

Strategický plán rozvoje města Krnova definuje dlouhodobé cíle města a způsoby, jak je možné těchto cílů dosáhnout. Strategické záměry jsou vytýčeny do roku 2022, je tedy logické, že je nejedná o materiál, jehož naplnění by bylo v moci a síle jedné politické reprezentace, ale předpokládá provázanost přesahující několik volebních období. Strategický plán je jakýmsi počátečním krokem na cestě ke kreativnímu a interaktivnímu postupu cíleného místního rozvoje.

Strategický dokument města Krnova vychází ze Strategického plánu mikroregionu Krnovsko, který vymezuje jeho základní kritické oblasti, mezi něž patří:

- Ekonomika a podnikání;
- Infrastruktura;
- Lidské zdroje;
- Životní prostředí;
- Cestovní ruch;
- Zemědělství a venkov.

Řídící výbor města Krnova na základě uvedených kritických oblastí vytýčil tři hlavní okruhy, na které se bude třeba v rámci rozvoje města zaměřit. Jedná se o tyto oblasti:

- Ekonomika;
- Obyvatelstvo a lidský potenciál;
- Infrastruktura a životní prostředí.

Podle určených okruhů byly řídicím výborem vytvořeny tři pracovní skupiny, které rozpracovaly problémové okruhy do podoby priorit, opatření a aktivit, tedy konkrétních kroků nezbytných pro naplnění cílů.

3.1 Proces přípravy strategického plánu

Proces přípravy strategického plánu byl zahájen v dubnu roku 2006 řídicím výborem, v němž zasedli významní představitelé ekonomického a politického života města. Významným partnerem jeho přípravy byli také odborníci z Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, jejichž zkušenosti byly zásadní v každé etapě plánu.

V rámci definování rozvojových priorit bylo zpočátku nutné provést analýzu současného stavu města, a to z různých úhlů pohledu ve všech důležitých oblastech života, přičemž byly použity všechny dostupné statistické údaje. Dále bylo třeba ověřit názory na život ve městě ze strany občanů. Stejně důležité bylo zjištění podmínek a problémů ve městě, které mají vliv na možnosti zaměstnavatelů, tedy firem. Oslovené skupiny obyvatel tak podstoupily dotazníkové šetření, do kterého bylo zapojeno 258 občanů a 40 představitelů firem. Profil města a informace zjištěné dotazníkovou metodou se staly podkladem pro vytvoření SWOT analýzy města.

Práce řídicího výboru byla následně zaměřena na definování již zmíněných rozvojových okruhů (viz příloha č.2).

SWOT analýza města Krnova

SWOT analýza je vymezením silných a slabých stránek Krnova, také příležitostí a ohrožení, které mohou v budoucnu ovlivnit další rozvoj města.

Mezi silné stránky města Krnova patří existence průmyslové zóny a dalších rozvojových ploch, stabilní růst nabídky pracovních míst, nízké nájemné, kvalitní životní prostředí, spokojenost obyvatelstva s úrovní a způsobem života a další.

Slabé stránky zahrnují atributy jako nízkou kupní sílu, nedostatek nabídky služeb, slabou nabídku pracovních míst, nedostatek parkovacích míst, chybějící kapacity pro zpracování odpadů, nedostatek volnočasových akcí pro mládež, nedostatek vysokoškolsky vzdělané pracovní síly atd.

Příležitostí pro město může být rozvoj spolupráce s příhraničními regiony, využití dotací z Evropské unie, využití alternativních zdrojů energie a rozšiřování mimoškolního a celoživotního vzdělávání.

Mezi ohrožení města se řadí především odliv kvalifikované pracovní síly, zejména absolventů škol, nejistota z dopadů zavedení EURO, rostoucí ekonomická kriminalita a negativní jevy ve společnosti, dlouhodobé stárnutí populace ve městě, zhoršování čistoty ovzduší v důsledku automobilizované dopravy atd.

Podrobný rozbor SWOT analýzy města Krnova je k uveden v příloze č. 3.

3.2 Profil města Krnova

Město Krnov je umístěno v severovýchodní části České republiky na soutoku řeky Opavy a Opavice. Leží v podhůří Nízkého Jeseníku v blízkosti česko-polských hranic v okrese Bruntál v Moravskoslezském kraji. Z hlediska regionálního rozložení patří město Krnov do euroregionu⁶ Praděd. Ve městě žije 25 090 obyvatel. Jedná se tak o 48. největší město v ČR s rozlohou 44,4 km². Krnov má charakter průmyslově-zemědělské oblasti. V posledních dvou desetiletích se Krnov postupně mění z města průmyslového na město zelené. Většina staveb se dočkala obnovy a pozornost je věnována péči o zeleň.

Priority města jsou koncepčně zaměřeny nejen na historické parky, ale vznikla řada nových lokalit ve městě samotném a v příměstských lesích, které poskytují příjemné prostředí a osvěžení nejen obyvatelům města, ale i jeho návštěvníkům. Naplňování cílů, které jsou zaměřené na vytváření atmosféry města nejen příjemného na pohled, ale také příznivého a vlídného pro život, přineslo Krnovu prestižní titul Město stromů 2008/2009 (Krnov, 2007).

Charakteristika města a mikroregionu

Historické kořeny města Krnova sahají hluboko do 13. století. Tradičně plnilo město funkci průmyslově-zemědělské oblasti. Největší rozvoj města je datován do 2. poloviny 19. století a první poloviny 20. století. Do celkového rozvoje života města tragicky zasáhla 2. světová válka, kdy bylo město vážně zdevastováno bombardováním. Odstranění hodnotných historických staveb v 70.- 80. letech 20. století rovněž přispělo k poškození obrazu města. Je největším městem bývalého okresu Bruntál a je městem

⁶ Euroregionem se rozumí příklad integrační spolupráce, kdy vznikají integrované přeshraniční struktury. Hlavním cílem jejich vzniku je odstraňovat nerovnosti na obou stranách hranice regionu. V České republice je 13 euroregionů.

s bohatou historií. Díky způsobu života, kultury a dobrého životního prostředí patří mezi nadprůměrná města v České republice. Nevýhodou města je však nízká vzdělanostní struktura obyvatel. Krnov tradičně plnil úlohu správního centra. V roce 1960 se stal součástí okresu Bruntál. Reforma veřejné správy z roku 2003 zrušila však okresní úřady jako orgány všeobecné územní správy a Krnov začal působit jako město s rozšířenou působností, které zajišťuje poskytování služeb státní správy občanům dalších 24 obcí. Tyto obce představují mikroregion Krnovsko, který byl vytvořen za účelem spolupráce na rozvoji celého území.

Mikroregion Krnovsko je tvořen severní částí okresu Bruntál. Severní část mikroregionu je totožná se státní hranicí s Polskou republikou, dále sousedí s okresem Jeseník a Opava, na jejíž straně sousedí se správním obvodem obce s rozšířenou působností – Bruntál. Tvoří 35 % rozlohy okresu Bruntál a zahrnuje 43 173 obyvatel.

Krnov je městem, které v rámci Moravskoslezského kraje nevykazuje žádné výrazné disparity. Období 90. let, kdy probíhala transformace ekonomiky z centrálně plánované na tržní, způsobilo některé ekonomické a sociální problémy. To mělo za následek snížení výkonnosti některých ekonomických aktivit a nárůst nezaměstnanosti. Perspektivou města je další oborový a velikostní rozvoj ekonomických aktivit, které budou umožňovat stabilní růst nabídky pracovních míst. Hlavní výhodou města je spokojenost občanů s úrovní a způsobem života. Nedostatek příležitostí pro trávení volného času a volnočasových aktivit pro mládež však tlumí pozitivní dojem občanů města.

Obyvatelstvo

V letech 1991-1995 zaznamenal Krnov kladný vývoj přirozeného přírůstku obyvatel v důsledku pozitivního salda migrace, které v letech 1996-1997 nahrazovalo přirozený úbytek obyvatelstva Krnova. V roce 2005 byl zaregistrován nejvyšší nárůst vystěhovaných obyvatel. V posledních 14-ti letech převládá klesající trend salda migrace, který je způsoben stěhováním obyvatel do větších měst za práci nebo z jiných sociálních příčin. V Krnově žije velká skupina obyvatelstva s převážně nižší vzdělanostní úrovní. Vysokoškolského vzdělání v Krnově dosáhlo pouze 7,1 % obyvatel. Významnou skupinou obyvatel jsou lidé se středoškolským vzděláním bez maturity a nepříznivým jevem je fakt, že ve městě je vysoký počet obyvatel se základním vzděláním. Uplatnění na trhu práce této

skupiny je velmi ohroženo. V rámci kladení většího důrazu na kvalitu vzdělávání, bude počet obyvatel s maturitou nebo ukončeným vysokoškolským vzděláním růst.

Největší věkovou skupinou obyvatel je skupina 20-29 let. Jedná se o skupinu obyvatel, která se věnuje vzdělávání, odkládá vstup do sňatku a narození dítěte nebo skupina, která se připravuje na narození svého prvního dítěte. Tato skupina by měla mít pozitivní vliv na budoucí porodnost a reprodukci obyvatel. Produktivní skupina obyvatelstva, která se pomalu chystá k odchodu do důchodu, by měla být postupně nahrazena skupinou obyvatel ve věku 0-29 let. Vzhledem k současnému populačnímu vývoji snižování plodnosti, bude docházet k prodloužení střední délky života a stárnutí krnovské populace.

Ekonomika a nezaměstnanost

Po transformaci ekonomického prostředí po roce 1990 došlo ve městě ke změně ekonomické struktury. Krnov, který byl znám jako textilní město, prošel postupným zánikem textilních a jiných velkých závodů. To dalo šanci malým a středním podnikům, aby začaly rozvíjet strojírenskou výrobu. Vývojové vyhlídky jsou optimistické. Město zřídilo průmyslovou zónu a přilákalo zahraniční investory. Strojírenská výroba se začala zaměřovat na složitější výrobky s vyšší přidanou hodnotou a celkové zlepšení podnikatelského prostředí podpořil i vstup ČR do Evropské unie.

Tab. 3.1 Deset největších zaměstnavatelů na Krnovsku (2006)

Zaměstnavatel	Počet zaměstnanců
SDRUŽENÉ ZDRAVOTNICKÉ ZAŘÍZENÍ	908
Krnovské opravny a strojírny, s.r.o.	600
Pega – Vel, a.s. Krnov	514
Kofola, a.s.	429
Bosch Termotechnology CZ, s.r.o.	381
Město Krnov	203
SKS Foundry, a.s.	202
IKTUS, s.r.o.	174
Uličný Vladislav, Ing. – INTEX	161
Strojosvit, a.s.	139

Zdroj: Strategický plán rozvoje města Krnova, 2009

Z uvedené tabulky 3.1 jasně vyplývá, které firmy mají největší vliv na tvorbu zaměstnanosti ve městě. Dalším hlavním tvůrcem pracovních míst je nedávno vytvořena průmyslová zóna.

Sociální a kulturní infrastruktura

Služby sociální péče, služby zaměstnanosti a služby obdobné jsou ve městě Krnov určeny pro:

- zdravotně postižené;
- nezaměstnané;
- osoby s nízkými příjmy nebo bez příjmů;
- příjemce příspěvků na péči;
- občany se sníženou soběstačností;
- občany společensky nepřizpůsobivé;
- rodiny s dětmi;
- seniory;
- osoby v krizové sociální situaci;
- sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel.

Podmínky realizace sociálního zabezpečení stanovuje stát. V letech 1988 – 2006 se legislativa zakládala na silné roli státních institucí především v oblasti pobytových zařízení. Klient byl tudíž spíše pasivním příjemcem možností systému.

Životní prostředí a technická infrastruktura

Ze socioekonomického průzkumu, který byl ve městě uskutečněn v roce 2005, vyplynulo, že 83 % obyvatel je spokojeno s kvalitou životního prostředí města a právě dobré životní prostředí je považováno za jednu z hlavních výhod života na Krnovsku. I přesto, že kvalita životního prostředí ve městě je dobrá, obyvatelé považují investice do této oblasti za jedny z nejdůležitějších. Právě tyto aspekty ukazují, že vztah obyvatel

k prostředí, ve kterém žijí, a zájem na jeho zlepšování je důležitým ukazatelem udržitelného rozvoje města.

3.3 Strategická vize rozvoje města

Strategická vize rozvoje města Krnova do roku 2022 představuje základní směr strategických aktivit města, který ukazuje:

- v jaké situaci se město v současné době nachází;
- čeho chce do roku 2022 realizací rozvojové strategie dosáhnout;
- jaký je globální cíl a dílčí cíle pro rozvoj;
- co jsou opěrné pilíře – základní priority jeho rozvoje, na které musí být soustředěna hlavní pozornost.

Strategické vize dlouhodobého rozvoje města vychází ze socio-ekonomické analýzy všech základních atributů života města a SWOT analýzy. Znalosti, zkušenosti a záměry vedení města, řídicího výboru, pracovních skupin a názory obyvatelstva a podnikatelů jsou promítnuty právě do tohoto dokumentu. Strategické záměry města Krnova se budou realizovat tím, že:

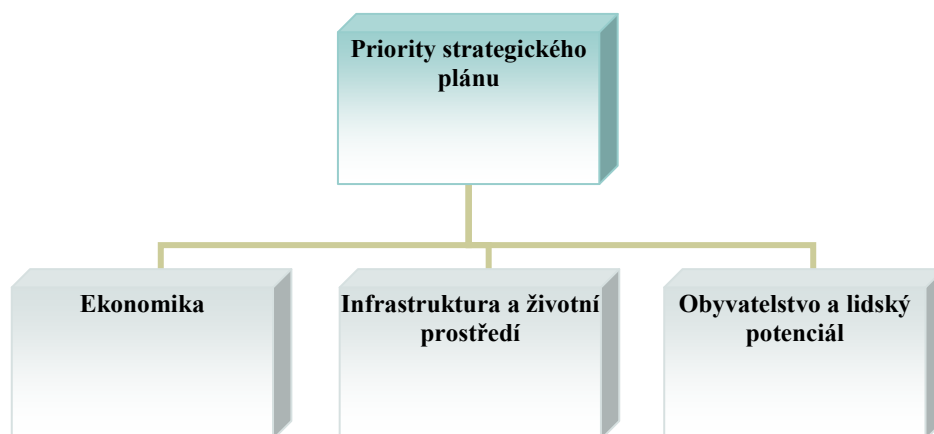
- vytvoří a realizuje promyšlený dlouhodobý program pozitivních změn ve všech závažných oblastech života města;
- zhodnotí ekonomický a lidský potenciál a sociální hodnotu prostředí města jako hlavní elementy zrychlení rozvoje města;
- využije výhodu své polohy vzhledem k možnostem cestovního ruchu v okolí;
- posílí své postavení v rámci Moravskoslezského kraje;
- jádrem strategie stanoví specifika města, kterými jsou průmyslová tradice města, existence silných výrobních firem, dobrá kvalita životního prostředí a základního a středního vzdělávání, modernizované centrum s rekonstruovaným náměstím;
- umožní kvalitnější život ve městě zlepšením nabídky sociálních služeb pro všechny věkové a sociální skupiny obyvatel.

Strategická vize představuje všeobecnou dohodu a souhrnný strategický pohled na další rozvoj města, jehož podstatou je určit základní rámec a globální cíl jeho rozvoje do roku 2022.

V horizontu Strategického plánu, tj. okolo roku 2022, chce být Krnov dynamickým regionálním spádovým centrem s kvalitou života obyvatel srovnatelnou s podobnými prosperujícími městy v České republice, a to v rozsahu a kvalitě služeb, nabídce pracovních příležitostí, možnostech trávení volného času a možnostech a úrovni bydlení. Chce být aktivním městem vytvářejícím dobře fungující celek centra a městských částí, dobře se prezentující navenek, přitažlivým pro občany i širší okolí a bezpečným pro obyvatelstvo i návštěvníky. Město Krnov bude nadále posilovat svá specifika, a to pomocí svého rozvojového potenciálu a rozvíjející se průmyslové zóny. Bude zajišťovat rozvoj malého a středního podnikání a regionální turistiku. Ke zlepšování vzdělanostní skladby obyvatel a rozvíjení různých forem mimoškolního vzdělávání, především celoživotního, bude docházet prostřednictvím dobré úrovně základního a středního školství. Celkově bude Krnov usilovat o spokojenost občanů a prosperitu města.

Globálním cílem rozvoje města je vytvořit z Krnova moderní dynamické regionální centrum se spokojenými občany, pro které budou vyváženě rozvíjeny a dlouhodobě stabilizovány všechny podstatné složky, které představují kvalitu života ve městě – fungování veřejné správy, ekonomika, sociální sféra, životní prostředí a infrastruktura.

Obr. 3.1 Priority Strategického plánu rozvoje města Krnova

Zdroj: Strategický plán rozvoje města Krnova, 2009

Klíčové okruhy Strategického plánu rozvoje města Krnova se dále dělí na následující priority a opatření.

Tab. 3.2 Priority klíčového okruhu Ekonomika

Ekonomika
Priorita
E1: Zvýšení atraktivity města pro podnikání, bydlení a práci
E2: Zatraktivnění centra města
E3: Rozvoj ekonomické struktury
E4: Rozvoj cestovního ruchu

Zdroj: Strategický plán rozvoje města Krnova, 2009

Klíčový okruh Ekonomika se v rámci Strategického plánu Krnova dělí do čtyř priorit. Priorita E1 zahrnuje dvě oblasti opatření:

- spolupráce města a místních podnikatelů;
- vybudování objektů pro rozvoj podnikání a služeb

Priorita E2 se zaměřuje na zatraktivnění centra města, čehož má být docíleno prostřednictvím:

- rekonstrukce objektů navazujících na centrum;
- dobudování centra města;
- zapojení veřejnosti do řízení města.

Rozvoj ekonomické struktury – priorita E3 - zahrnuje rozvoj podnikatelské infrastruktury a nových ekonomických aktivit. Mezi opatření priority E4 Rozvoj cestovního ruchu patří rozvoj infrastruktury cestovního ruchu a turistických atraktivit ve městě.

Tab. 3.3 Priority klíčového okruhu Infrastruktura a životní prostředí

Infrastruktura a životní prostředí
Priorita
I1: Rozvoj bydlení
I2: Dopravní infrastruktura
I3: Technická infrastruktura
I4: Kvalita životního prostředí

Zdroj: Strategický plán rozvoje města Krnova, 2009

Klíčový okruh Infrastruktura a životní prostředí je rozdělen do čtyř priorit, které se dále opět člení na opatření. Priorita I1: Rozvoj bydlení se zaměřuje na začlenění nových ploch pro výstavbu rodinných domů do nového územního plánu a vybudování infrastruktury pro lokality určené k bydlení.

Priorita I2 Dopravní infrastruktura se člení tato opatření:

- napojení města na páteřní síť komunikací a krajský systém integrované dopravy;
- vybudování obchvatu města;
- řešení nedostatků statické dopravy;
- rozšíření počtu bezbariérových komunikací a chodníků;
- rozvoj infrastruktury letiště a jeho zapojení do sítě letecké dopravy.

Priorita I3: Technická infrastruktura se zaměřuje na zlepšování vodovodní a kanalizační infrastruktury ve městě. Konkrétněji se jedná o:

- rekonstrukci vodovodní sítě ve městě;
- rekonstrukci kanalizační sítě ve městě;
- zabezpečení okrajových částí města energiemi;
- rozvoj cyklistické dopravy ve městě a cyklostezek mimo město.

Priorita I4: Kvalita životního prostředí zahrnuje opatření zaměřená na celkovou péči o čistotu města, protipovodňovou ochranu, odpadové hospodářství města, zvyšování ochrany městské zeleně, ekologickou výchovu apod.

Tab. 3.4 Priority klíčového okruhu Obyvatelstvo a lidský potenciál

Obyvatelstvo a lidský potenciál
Priorita
O1: Rozvoj vzdělávání
O2: Soužití a bezpečnost obyvatel
O3: Rozvoj zázemí
O4: Komplexní a soběstačné služby pro město i jeho spádové okolí

Zdroj: Strategický plán rozvoje města Krnova, 2009

Klíčový okruh obyvatelstvo a lidský potenciál je zaměřený na zajištění kvalitní úrovně života obyvatel v Krnově prostřednictvím rozvoje vzdělávání, podporou bezpečnosti ve městě a poskytováním komplexních a soběstačných služeb pro město. Těchto cílů má být dosaženo pomocí čtyř priorit, které se dělí do následujících opatření.

Priorita O1: Rozvoj vzdělávání

- rozvoj infrastruktury pro vzdělávání;
- rozvíjení různých forem školního a mimoškolního vzdělávání, zejména vzdělávání celoživotního;
- stimulace vzdělávacích aktivit a rekvalifikačních programů dle potřeb práce.

Priorita O2: Soužití a bezpečnost obyvatel

- rozvoj infrastruktury pro prevenci kriminality;
- bezpečnostní osvěta a prevence;
- rozvoj aktivit ke zlepšování soužití různých složek obyvatelstva.

Priorita O3: Rozvoj zázemí

- modernizace a rozvoj sportovní infrastruktury;
- modernizace a rozvoj kulturní infrastruktury;
- podpora rekreace obyvatel a návštěvníků města;
- podpora významných volnočasových aktivit.

Priorita O4: Komplexní a soběstačné služby pro město i jeho spádové okolí

- zlepšování životních podmínek pro znevýhodněné občany;
- rozvoj zdravotnických služeb pro všechny skupiny obyvatel;
- rozvoj sociálních služeb pro všechny skupiny obyvatel;
- rozvoj infrastruktury sociálních služeb.

Naplnování strategického plánu města Krnova se uskutečňuje prostřednictvím projektů, které slouží k realizaci vytyčených priorit. Pro rozvoj Krnova hrají důležitou roli zdroje především z Evropské unie. Získané prostředky přispívají ke zvyšování kvality života v Krnově. Bez dotací z Evropské unie by realizace náročných a velkých projektů znamenala obrovskou zátěž pro rozpočet města. Mezi projekty probíhající v současné době patří např. rekonstrukce čističky odpadních vod, budování cyklistické stezky ve městě,

zateplování šesti školských objektů a oprava Flemminchovy vily. Město Krnov nezískává dotace pouze na projekty investiční, ale také na projekty kulturního charakteru a na rekvalifikační kurzy. Významnou skupinou neinvestičních projektů města Krnova jsou projekty přeshraniční spolupráce s Polskou republikou. Dotace na tyto akce plynou z Operačního programu Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko. V rámci této oblasti získalo město titul Nej kreativnější autor projektů přeshraniční spolupráce, jenž mu udělil Euroregion Praděd.

3.4 Implementace strategického plánu

Implementaci strategického plánu rozvoje města Krnova tvoří tři skupiny aktivit. Jedná se o realizaci strategického plánu, monitoring průběhu realizace a zpětnou vazbu. Za realizaci plánu je odpovědné zastupitelstvo města. Řízením implementace se zabývá Výbor pro realizaci strategického plánu (dále jen Výbor), který vznikl transformací z Řídícího výboru pro tvorbu strategického plánu rozvoje města Krnova. Mezi hlavní úkoly Výboru patří zpracování akčních plánů realizace strategického plánu, navrhování způsobu realizace plánovaných aktivit a určení priorit, monitorování realizace plánovaných aktivit, hodnocení úspěšnosti realizace aktivit, stanovení způsobu propagace strategického plánu a další.

Akční plán

Základním nástrojem realizace strategického plánu je akční plán, který je sestavován jako dvouletý dokument obsahující všechny aktivity realizované v jeho časovém horizontu. Aktualizovaný akční plán je překládán Výborem radě k vyjádření. O jeho schválení rozhoduje pak zastupitelstvo města. V rámci aktivit strategického plánu mají dominantní postavení projekty.

Návrhy projektů

Shromažďováním návrhů projektů je pověřen pracovník městského úřadu. Každoročně management města spolu s odbornými útvary podávají návrhy projektů do

akčního plánu pro další rok. Návrh projektu, který bude přispívat k realizaci záměrů strategického plánu, musí obsahovat:

- název projektu;
- stručný popis;
- realizační výstupy;
- cílové skupiny;
- garanta projektu a spolupracující instituce;
- termín zahájení a ukončení projektu, termín etap;
- finanční náročnost podle etap;
- doplňující komentář (uvedení dalších důležitých informací pro realizaci projektu).

Návrhy projektů musí být formálně posouzeny pracovníkem, který je pověřen jejich shromažďováním a vyhodnocením vyváženosti souboru projektů v základních oblastech, prioritách a opatřeních. Návrhy projektů včetně hodnocení a vyváženosti jsou předkládány Výboru, který si může v případě potřeby vyžádat odborné posudky. Výbor je rovněž zodpovědný za výběr projektů a vytvoření akčního plánu. Mezi základní kritéria určující, který projekt bude zařazen do akčního plánu a bude realizován v následujících dvou letech, patří:

- závažnost pro realizaci příslušného opatření strategického plánu;
- dostupnost zdrojů, z nichž bude projekt realizován;
- časový rámec;
- určený garant realizace.

Projekt, který není zařazen do rozpočtu města, bude přeřazen z akčního plánu do zásobníku projektů. Pokud se v průběhu roku vyskytnou disponibilní zdroje, dojde k realizaci projektu. Pokud k tomu nedojde, projekt bude zařazen do akčního plánu dalšího roku. Za proces realizace projektu dále odpovídá jeho garant, který nejméně dvakrát ročně podává zprávy o průběhu realizace. Ty slouží Výboru k monitorování průběhu celého strategického plánu.

3.5 Finanční rámec strategického plánu

Finanční rámec strategického plánu rozvoje představuje odhadované náklady na aktivity neboli projekty strategického plánu. Celkové náklady na projektové aktivity se odhadují na částku 10 082 466 000 Kč. Mnoho z projektů je realizováno podporou ze strany investora a města Krnova. Mezi další zdroje financování patří státní rozpočet, dotace z Evropské unie, rozpočet Moravskoslezského kraje a rozpočet města Krnova.

Klíčový okruh Ekonomika zahrnuje 31 projektů s celkovými náklady 1 524 375 000 Kč. Finanční prostředky budou použity na budování obchodně-zábavního centra, rekonstrukce hotelu Slezský dům, rekonstrukce paláce Silesia, rozšíření kapacity hotelu Cvilín, konverze areálu bývalého závodu Pegy a další. Město Krnov má ze svého rozpočtu přispět částkou 473 375 000 Kč.

Okruh Infrastruktura a životní prostředí se bude realizovat prostřednictvím 57 projektů s finančními náklady 7 679 341 000 Kč. Největším projektem je Protipovodňová opatření v povodí Odry, na který je alokováno až 6,5 mld. Kč. Tyto peníze by měl poskytnout stát. Reálné náklady města na tuto oblast pak tvoří 1 179 341 000 Kč.

Pro třetí klíčový okruh Obyvatelstvo a lidský potenciál bylo přijato 38 projektových aktivit, jejichž náklady budou dosahovat 878 750 000 Kč, z nichž město Krnov bude hradit 873 750 000 Kč.

Při sečtení finančních prostředků, na kterých se má město Krnov podílet, vychází částka 2 526 466 000 Kč. Přibližně 50 % bude uhrazeno z dotací. Z vlastních zdrojů musí tak Krnov pokrýt 1 263 233 000 Kč. Vzhledem k množství peněz, které město ročně vynakládá na kapitálové výdaje (100 000 000 Kč – 150 000 000 Kč) se jeví strategický plán jako finančně reálný a vyvážený.

4 Vyhodnocení realizovaných projektů

Město Krnov využilo možnosti čerpání finanční pomoci z Evropské unie na jeho celkový rozvoj. Finanční prostředky z Unie směřovaly do projektů měkkých i tvrdých a byly poskytnuty ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti. Významnou skupinou jsou projekty přeshraniční spolupráce, které město zpracovává vzhledem k jeho poloze u polských hranic za účelem podpory spolupráce na obou stranách hranice.

Tato kapitola se zaměřuje na analýzu projektů podávaných městem Krnovem a jeho příspěvkovými organizacemi, mezi které patří školy, školky, Středisko volného času, městská knihovna a další. Tyto organizace zřizuje město Krnov, které také poskytuje finanční prostředky na jejich provoz. Příspěvkové organizace jsou relativně samostatné subjekty, avšak závislé na rozpočtu města.

Projekt

Projekt bývá označován jako jedinečná soustava činností směřujících k předem stanovenému a jasně definovanému cíli, která má určený začátek a konec. Vyžaduje spolupráci různých profesí, váže jejich kapacity a využívá pro vytvoření cílových výstupů informace, materiál, peníze, schopnosti a dovednosti zúčastněných lidí. Pro projekty je dále charakteristické, že jsou (Marek, Kantor, 2009):

- nástrojem ke změně;
- nerutinní a jedinečné;
- složené ze vzájemně propojených aktivit;
- dočasné;
- navržené tak, aby dosáhly jasného cíle;
- často riskantní a plné nejistoty;
- atd.

Každý projekt, který žádá o podporu z Evropské unie, musí být realizován prostřednictvím některého operačního programu. Obecně se projekty dělí na měkké (neinvestiční) a tvrdé (investiční).

Měkké projekty zahrnují činnosti, u nichž je pořízení majetku pouze podpůrnou záležitostí. Jedná se tedy např. o zavádění nových vzdělávacích programů a forem výuky,

rekvalifikační kurzy a další programy pro lepší uplatnění na trhu práce a pomoc sociálně slabým skupinám začlenit se do společnosti. U tohoto typu projektů jsou výsledky znatelné již v průběhu jejich realizace.

Projekty tvrdé jsou zaměřené především na pořízení investičního majetku. Výstup projektu je tedy hmatatelný. Příkladem těchto projektů může být rekonstrukce čističky odpadních vod, výstavba cyklostezek ve městě, výstavba budov apod. Na rozdíl od projektů neinvestičních se výstupy projevují až po jeho ukončení.

4.1 Projekty financované z ROP NUTS II Moravskoslezsko a OP ŽP

Město Krnov realizuje projekty investičního a neinvestičního charakteru především v oblasti životního prostředí, dopravní infrastruktury, kultury a přeshraniční spolupráce s Polskem. Projekty jsou spolufinancovány OP Životní prostředí, ROP NUTS II Moravskoslezsko, OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko a dalšími národními zdroji. Jedná se především o finanční prostředky ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtu města Krnova. Město Krnov získalo tedy unijní dotace hlavně ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti, jehož finanční pomoc do města plynula prostřednictvím OP Životní prostředí.

Tab. 4.1 Projekty financované ROP NUTS II Moravskoslezsko

Název	Celkové způsobilé výdaje (Kč)	Dotace z EU (Kč)	Národní zdroje (Kč)
Cyklostezky městem Krnovem	13 935 697,03	11 845 342,47	2 090 354,56
Regenerace brownfield: výstavba lokální infrastruktury Krnov- kasárna	24 630 850,36	20 936 222,80	3 694 627,56
Krnovské muzeum - Rekonverze areálu bývalé textilní továrny Karnola	25 323 900,91	21 525 315,77	3 798 585,14

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2010

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko využilo město k získání dotací na projekty investičního charakteru, které by měly přispět k viditelnému rozvoji města Krnova a sloužit hlavně obyvatelstvu. Tyto projekty jsou stále ve fázi realizace. Celkové způsobilé výdaje odvozené z jednotlivých žádostí činí 63 890 448,30 Kč⁷. Z Evropského

⁷ Všechny částky jsou odvozeny z podaných žádostí na spolufinancování jednotlivých projektů.

fondu pro regionální rozvoj město získalo z této částky 54 306 881,04 Kč. Průměrně každý projekt byl Evropskou unií dotován z 85-ti %. Dalších 15 % do celkových výdajů doplnily národní zdroje. Jedná se tedy o 9 583 567,26 Kč.

Tab. 4.2 Projekty financované prostřednictvím OP ŽP

Rekonstrukce a intenzifikace ČOV	KČ	%
<i>Celkové způsobilé výdaje</i>	138 275 444,72	100
<i>Dotace FS</i>	117 534 128,00	85
<i>SF ŽP</i>	6 913 772,23	5
<i>Vlastní zdroje žadatele</i>	13 827 544,49	10
Sběrné dvory Krnov	KČ	%
<i>Celkové způsobilé výdaje</i>	5 898 992,87	100
<i>Dotace FS</i>	5 014 143,93	85
<i>SF ŽP</i>	294 949,64	5
<i>Vlastní zdroje žadatele</i>	589 899,30	10

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2010

Z OP Životní prostředí jsou financovány dva projekty, které jsou také stále ve fázi realizace. Právě ony by měly zajistit zlepšení prostředí, ve kterém obyvatelé města žijí.

Na oba projekty se celkové způsobilé výdaje odhadují na 144 174 437,59 Kč. Fond soudržnosti dotoval 85 % hodnoty těchto projektů, tedy 122 548 271,90 Kč. Zbytek nákladů je z 10-ti % pokryto vlastními zdroji Krnova ve výši 14 417 443,79 Kč. Pět procent se na financování těchto projektů podílí i Státní fond životního prostředí, který přispěl 7 208 721,87 Kč.

4. 2 Projekty financované z OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko

Město Krnov leží v euroregionu Praděd v blízké těsnosti polských hranic. Právě tato poloha umožňuje městu čerpat prostředky z Operačního programu Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko. Krnov v této oblasti zpracovává projekty malé a velké. Liší se způsobem financování a finanční účasti měst na obou stranách hranice. Obecně platí, že projekty velké získávají peněžní prostředky přímo z OP ČR-Polsko a předpokládá se, že se na projektech budou finančně účastnit obě strany. Do malých projektů plynou prostředky z Fondu mikroprojektů, který je podmnožinou OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko. U těchto projektů stačí, aby se na jeho rozpočtu podílelo jedno město.

Fond mikroprojektů je určený pro realizaci projektů místních společenství, které požadují příspěvek z Evropského fondu pro regionální rozvoj od 2 000 do 30 000 EUR, avšak

při maximální velikosti projektu do 60 000 EUR. V České republice byl v roce 2008 zřízen Fond mikroprojektů v šesti euroregionech, na které je vyčleněno 20 % finančních prostředků OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko. Cílem je zefektivnit čerpání prostředků právě z tohoto operačního programu. Město Krnov na své malé projekty v oblasti přeshraniční spolupráce čerpalo prostředky z Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd, který je určený taktéž pro okresy Bruntál, Jeseník, Olomouc, Přerov a Prostějov.

4.2.1 Mikroprojekty

Mezi léty 2008 až 2010 město Krnov realizovalo 20 malých projektů přeshraniční spolupráce. V jednotlivých letech se projekty lišily samotným charakterem, četností, finanční alokací a hodnotovými ukazateli.

Rok 2008

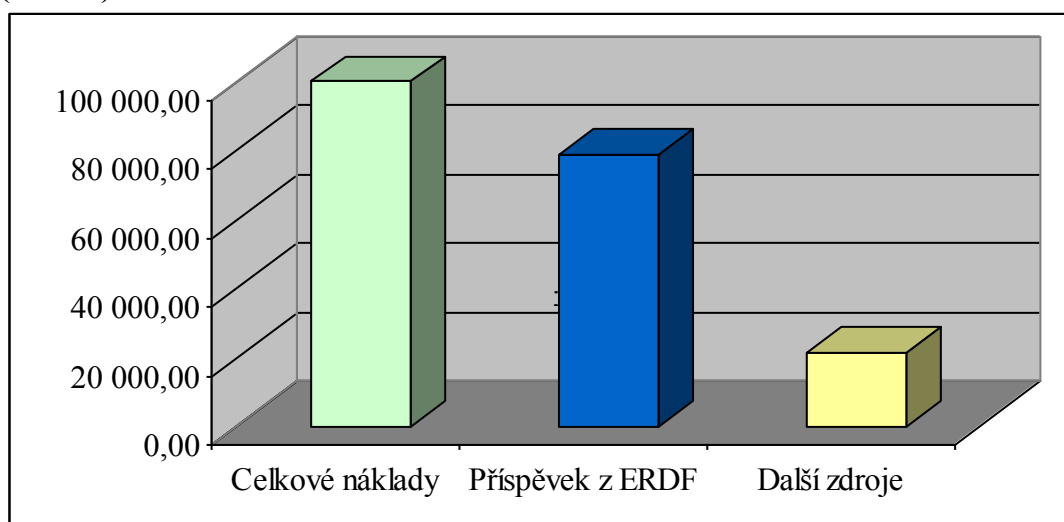
Tab. 4.3 Projekty přeshraniční spolupráce podané v roce 2008

Název
Rozvoj cestovního ruchu v česko-polském příhraničí Krnovsko - I.etapa
Českopolský informační kurýr
Česko-polský festival kultury - Krnovské hudební slavnosti
Česko-polský lyžařský týden pro děti z MŠ v Krnově a Glubczycích
Česko-polská dětská televize - TV bez hranic

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011

V roce 2008 bylo podáno pět žádostí na spolufinancování malých projektů přeshraniční spolupráce Evropskou unií. Žadatelem bylo převážně město Krnov a mateřská škola Žižkova u projektu Česko-polský lyžařský týden.

Graf 4.1: Finanční alokace na projekty přeshraniční spolupráce podaných za rok 2008 (v EUR)

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011

Celkové náklady na tyto projekty dosáhly částky 99 838,9 EUR. Evropská unie poskytla 78 531 EUR, tedy 78,66 %. Další zdroje tvořily 21 307,9 EUR a jednalo se především o příspěvek z rozpočtu města Krnova.

V souvislosti s uvedenými projekty byly uskutečněny 2 konference a 2 aktivity v oblasti cestovního ruchu. Projektů se účastnilo 13 organizací a 108 osob. Bylo vydáno 146 272 propagačních materiálů.

Rok 2009

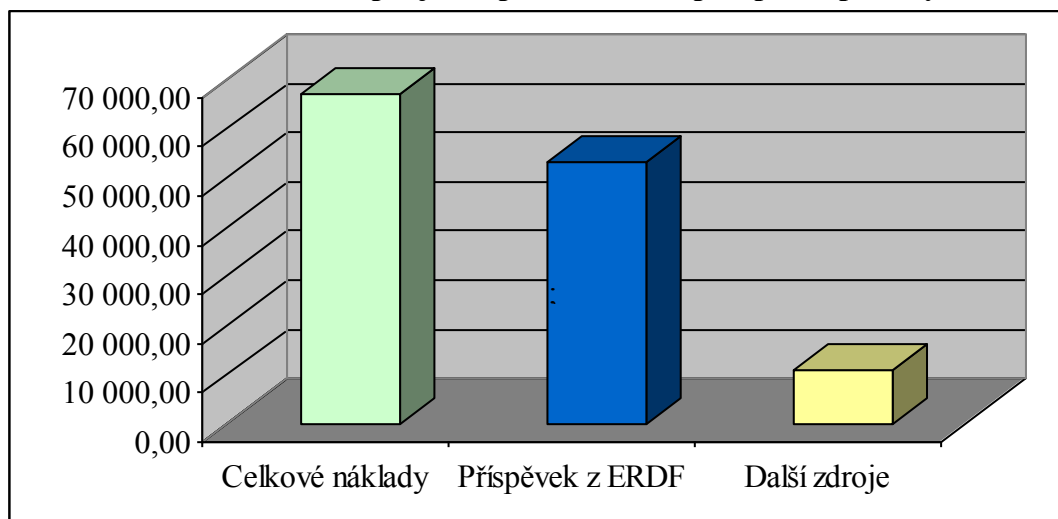
Tab. 4.4 Projekty přeshraniční spolupráce podané v roce 2009

Název
Česko-polský hudební festival - Krnovské hudební slavnosti
Česko-polský školní parlament
Bezpečné příhraničí
Česko-polské tradice ty neznají hranice
Česko-polské slezské hry
Česko-polský veletrh řemesel Krnov 2010

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011

V roce 2009 bylo podáno šest žádostí na projekty v oblasti přeshraniční spolupráce s Polskem. Do žádosti o financování z Evropské unie se zapojilo jednak samotné město Krnov, ale také tři příspěvkové organizace, a to základní škola Dvořákův okruh, mateřská škola Žižkova a TS Sokol Chomýž. Opět se jednalo o projekty neinvestiční, jejichž cílem bylo převážně uskutečnění kulturních akcí pro občany města.

Graf 4.2: Finanční alokace projektů přeshraniční spolupráce podaných v roce 2009

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011

Celkové způsobilé výdaje na tyto projekty činily 66 896 EUR. Z Evropského regionálního fondu tvořila dotace 56 113 EUR a z národních zdrojů 10 783 EUR. Evropská unie tedy v průměru dotovala 83,89 % celkových výdajů.

V souvislosti s výše uvedenými projekty bylo realizováno 18 kulturních akcí a 4 konference, do kterých se zapojilo 8 organizací a 5 640 osob. Celkem bylo vydáno 9 354 propagačních materiálů.

Rok 2010

Tab. 4.5 Projekty přeshraniční spolupráce podaných v roce 2010

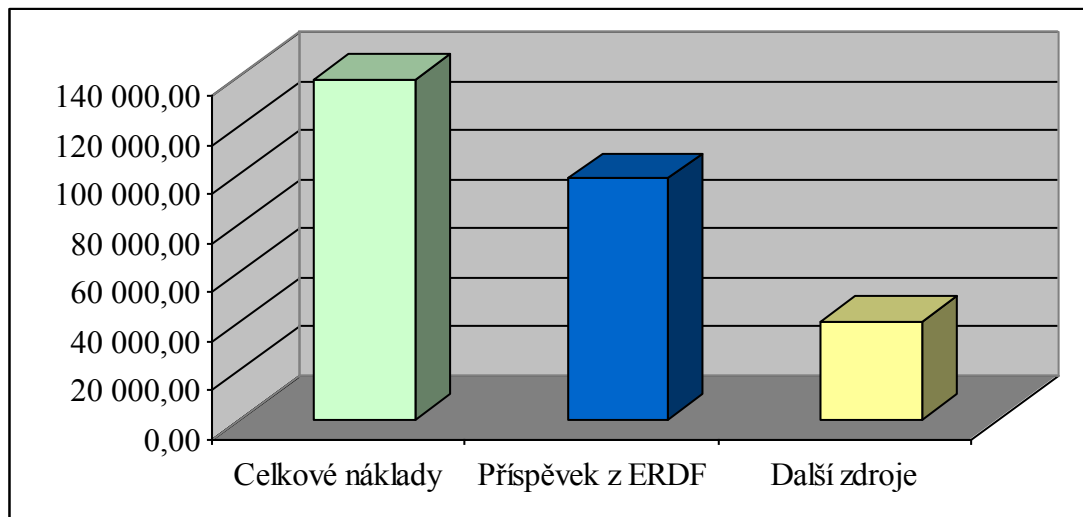
Název
Lyžujeme společně
Česko-polské hornoslezské slavnosti 2010 - Dny plné her na česko-polské hranici
Společně na cestách – Česko-polská dopravní výuka pro děti z Krnova a Głubczyc
Česko-polské literární workshopy 2010
Euroregionální česko-polská olympiáda mládeže 2010
Bezpečné příhraničí
Školky bez hranic
Česko-polský veletrh řemesel Krnov 2010
Česko-polský lyžařský týden

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011

V roce 2010 bylo podáno 12 žádosti na spolufinancování projektů přeshraniční spolupráce. Na žádostech se podílelo z jedné poloviny samotné město Krnov a z druhé části

mezi žadatele o přidělení prostředků z Evropské unie patřily také Městská knihovna, mateřská škola Mikulášská, základní škola Dvořákův okruh a Žižkova. Hlavním účelem těchto projektů byla realizace kulturních akcí pro obyvatelstvo Krnova a vzdělávací a motivační akce pro mládež.

Graf 4.3: Finanční alokace projektů přeshraniční spolupráce podaných v roce 2010

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011

Výše celkových způsobilých výdajů na tyto projekty představovala částku 138 599 EUR. Evropská unie poskytla z Evropského fondu pro regionální rozvoj 98 552 EUR. Průměrné pokrytí celkových výdajů z fondu tedy činilo 71,10 %.

Na základě uvedených projektů proběhlo 31 kulturních akcí a 6 konferencí. Na projektech se podílelo 15 organizací a 3 420 osob. Celkový počet vydaných propagačních materiálů činí 18 905.

Projekty přeshraniční spolupráce 2008 – 2010

V letech 2008 – 2011 bylo realizováno 20 mikroprojektů s celkovými výdaji 305 333,90 EUR. Z Evropské unie na tyto projekty byla přidělena částka 233 196 EUR, která bylo doplněna národními zdroji ve výši 72 137,90 EUR.

Nejvíce žádalo na tyto projekty samotné město Krnov. Nejčtenějším žadatelem byla také základní škola Žižkova. Většina projektů za zaměřovala na realizaci kulturních akcí pro obyvatelstvo, jako např. Krnovské hudební slavnosti, Hornoslezské slavnosti, veletrh řemesel. Příspěvkové organizace města čerpaly prostředky především na zkvalitnění vzdělávacích aktivit a realizaci lyžařských zájezdů.

Tab. 4.6 Výstupy mikroprojektů přeshraniční spolupráce za léta 2008-2010

Hodnoty indikátorů	
Počet organizací	37
Počet osob	9 168
Počet kulturních akcí	49
Počet aktivit v oblasti cestovního ruchu	2
Počet konferencí	12
Počet vydaných propagačních materiálů	174 531

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011

Nejvíce projektů je každoročně zahájeno v zimním období, mezi prosincem a únorem. Z celkového počtu mikroprojektů bylo 8 spuštěno a 6 ukončeno v roce 2009. Od ledna tohoto roku byly zahájeny další tři mikroprojekty, které jsou stále ve fázi realizace. Jedná se o Česko-polské příhraničí z ptáčích perspektivy, Česko-polské hudební a výtvarné dílny 2011 a Učíme se společně. Celkové způsobilé výdaje na tyto tři projekty činí 33 715 EUR. Evropská unie poskytla na tyto projekty 28 400 EUR, tedy průměrně 84,24 % hodnoty výdajů.

4.2.2 Makroprojekty

Mezi lety 2008-2010 byly realizovány 4 velké projekty v oblasti přeshraniční spolupráce Krnova s polskými městy. Makroprojekt je možné charakterizovat jako projekt s celkovými náklady nad 60 000 EUR, u kterého se předpokládá finanční podpora ze strany Evropské unie vyšší než 30 000 EUR.

Tab. 4.7 Makroprojekty přeshraniční spolupráce podané mezi lety 2008-2010

NÁZEV	CELKOVÉ VÝDAJE (EUR)	PŘÍSPĚVEK Z ERDF (EUR)	DALŠÍ ZDROJE (EUR)
Ochrana hraniční řeky Opavice z polské a české strany	4 368 273,87	3 713 032	655 241,87
Vytvoření přeshraničního materiálního základu pro ochranu textilních kulturních tradic Prudniku a Krnova	681 984,66	579 686,67	102 297,99
Ochrana a propagace lidové tvořivosti a uměleckých řemesel polsko-českého pohraničí	114 533,96	97 353,65	17 180,31
Česko-polská kulturně-turistická základna Głubczyce-Krnov	1 188 618,00	1 008 901,8	179 716,2

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011

Celkové způsobilé výdaje za všechny projekty tvořily 6 353 410,49 EUR. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj bylo na tyto projekty vyděleno 5 398 974,12 EUR, což je 84,97 %. Národní zdroje se na spolufinancování podílely částkou 954 436,37 EUR.

Největším projektem v oblasti přeshraniční spolupráce v současném programovacím období je Ochrana hraniční řeky Opavice z polské a české strany, který je v práci podrobněji rozebrán. Dalším významným projektem, jehož náklady přesáhly částku jednoho milionu EUR je Česko-polská kulturně-turistická základna Głubczyce-Krnov, jejíž fotografie je k dispozici v příloze číslo 5.

Výstupy projektů zahrnují opravu dvou kulturních památek, 7 realizovaných produktů zaměřených na propagaci, 6 produktů/služeb cestovního ruchu, vytvoření dvou internetových stránek zaměřených na kulturu, rekonstrukci dvou zařízení cestovního ruchu, modernizování dvou informačních míst, 40 realizovaných akcí na propagaci cestovního ruchu nebo kultury, 6 akcí v oblasti lidové tvořivosti a řemesel, modernizaci nebo realizaci tří objektů v oblasti životního prostředí. Počet osob podílejících se na celkovém počtu makro projektů v oblasti přeshraniční spolupráce činí 900. Hmatatelným výsledkem projektu Ochrana hraniční řeky Opavice z polské a české strany je vytvoření kanalizační sítě o délce 12 947,9 metrů. Tímto projektem bylo ovlivněno 1 457 osob.

Práce na dvou z pěti projektů byly zahájeny roku 2009 a rok 2010 byl nejčtenějším obdobím ukončení. V současné době probíhá realizace projektu Slezsko bez hranic - nová

turistická destinace, jehož celkové způsobilé výdaje činí 164 831,9 EUR. Evropská unie se na tomto projektu podílí v poměru 85 %:15% a přispěla částkou 140 107 EUR.

4.3 Hodnocení vybraných projektů

Tato část práce se věnuje bližší charakteristice tří vybraných projektů, které byly financované prostřednictvím tří různých operačních programů. Jedná se o projekty, které patří mezi nejnákladnější z hlediska financování a mají významný dopad na město Krnov.

Ochrana hraniční řeky Opavice z polské a české strany

Doposud největším projektem typu přeshraniční spolupráce Krnova s Polskem, jenž byl realizován v současném programovacím období je Ochrana hraniční řeky Opavice z polské a české strany. Jedná se o projekt týkající se infrastruktury, propagace a společné ochrany životního prostředí.

Předmětem projektu byla výstavba splaškové kanalizace na české straně hranice a splaškové kanalizace společně s čističkou odpadních vod na území Polska. Realizace projektu proběhla v lokalitách Pietrowice (PL), Mokre Kolonia (PL) a Chomýž (ČR).

Hlavním cílem projektu byla ochrana hraniční řeky Opavice z polské i české strany a zlepšení stavu přírodního prostředí česko-polského pohraničí. Realizací projektu je zajištěno čistoty vody hraniční řeky eliminací pronikání splašků do řeky.

Specifické cíle projektu zahrnovaly vytvoření splaškové kanalizace o délce 5 302,9 metrů na české straně a splaškové kanalizace o délce 7 645,8 metrů na území Polska. Mezi cílové skupiny projektu patří obyvatelé česko-polského příhraničí, turisté a podnikatelé vykonávající svou činnost v oblasti česko-polských hranic.

Samotná realizace projektu probíhala od srpna roku 2008 do října roku 2010. Partnery projektů byly dvě města, a to Krnov a obec Głubczyce.

Tab. 4.8 Hodnoty programových indikátorů

Hodnoty indikátorů	Počet
Počet mužů přímo ovlivněných opatřením v oblasti infrastruktury a ŽP	749
Počet žen přímo ovlivněných opatřením v oblasti infrastruktury a ŽP	708

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011, projekt Ochrana řeky Opavice z polské a české strany

Z uvedené tabulky vyplývá, že projektem bylo přímo ovlivněno 1 456 osob. Z tohoto počtu tvoří 51,47 % muži a zbylých 48,63 % ženy.

Dopady projektu na životní prostředí jsou tedy pozitivní. Projekt zajišťuje ochranu čistoty řeky Opavice, tedy i přítoku řeky Opavy, který je následně přítokem řeky Odry a má tedy vliv na čistotu povrchových vod přesahujících státní hranice. Projekt také posílí užší spolupráci obou zúčastněných měst, tedy nově vzniklých kanalizačních a vodovodních jednotek, které budou spravovat nově vzniklou infrastrukturu. Mezi dopady aktivit na česko-polské příhraničí patří:

- odstranění ohrožení znečištěním v případě povodní;
- podpora rozvoje turistiky v oblasti pohraničí;
- zlepšení kvality životního prostředí oblasti pohraničí;
- zlepšení kvality života obyvatel oblasti pohraničí.

Tab. 4.9 Výstupy projektu

Město Krnov	
Délka realizované kanalizační sítě	5 302,90 metrů
Obec Glubczyce	
Délka realizované kanalizační sítě	7 645,00 metrů
Počet modernizovaných nebo realizovaných čistíren odpadních vod	1
Počet realizovaných nebo modernizovaných kanalizačních přečerpávacích Stanic	2

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011, projekt Ochrana řeky Opavice z polské a české strany

Hlavním výstupem projektu je realizace kanalizační sítě o celkové délce 12 947,9 metrů, jedné čističky odpadních vod a dvou kanalizačních přečerpávacích stanic.

Tab. 4.10 Rozpočet projektu v EUR

	Krnov	Glubczyce
Celkové způsobilé výdaje	2 727 750,87	1 640 523,00
Příspěvek z ERDF	2 318 588,00	1 394 444,00
Příspěvek ze SR	136 387,00	0
Finanční prostředky z rozpočtu obcí	272 775,87	246 079,00

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011, projekt Ochrana řeky Opavice z polské a české strany

Celkové způsobilé výdaje na projekt pro obě města byly odhadnuty na 4 368 273,87 EUR. Evropská unie se na tomto projektu podílela částkou 3 713 032,00 EUR. Jedná se tedy o 85 % z celkové sumy. Na realizaci kanalizační sítě v Krnově se podílel i státní rozpočet, který dotoval 5 % celkových způsobilých výdajů. Obě města přispěla na projekt ze svých rozpočtu 518 854,87 EUR.

Realizace projektu na straně Krnova si vyžádala zřízení oddělení hospodářského rozvoje a evropských projektů o třech pracovnících, které se podílelo na celé fázi projektu. Na realizaci také dohlíželo oddělení investiční, které se účastnilo přípravy projektu. Finanční stranu kontrolovalo oddělení ekonomiky a financí.

Na polské straně realizace projektu probíhala za pomoci vytvořeného projektového týmu, v jehož čele stál starosta města Głubczyce. Součástí týmu byl také inspektor komunálně-investičního oddělení a podinspektor finančního oddělení jako projektový manažer.

Projekt bude chránit řeku Opavici před vypouštěním splašků z uvedených lokalit. Realizovaná kanalizace bude zajišťovat také ochranu před znečištěním, které by mohlo být způsobené v případě povodní. Celkovým přínosem tohoto projektu je tedy ochrana životního prostředí na obou stranách hranice. To má pozitivní vliv nejen na kvalitu života obyvatel pohraničí, ale i na rozvoj turistiky, podnikatelských aktivit a přilákání investorů do této oblasti.

Projekt taktéž přispívá k naplňování cílů Strategického plánu rozvoje města Krnova. Je souladu se Strategickým plánem Mikroregionu Krnovska, s Programem Moravskoslezského kraje a v Polsku odpovídá strategii rozvoje Opolského vojvodství na léta 2000 – 2015.

Hospodárný, kvalitní a občanům blízký úřad Krnov

Dalším projektem spolufinancovaným z Evropské unie a ze státního rozpočtu byl Hospodárný, kvalitní a občanům blízký úřad Krnov. Z názvu také vyplývá, že žadatelem a realizátorem byl Městský úřad Krnov. Jedná se projekt neinvestičního charakteru, který získal část prostředků na úhradu celkových nákladů prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanosti. Finanční prostředky plynoucí z Unie tak pocházely z Evropského sociálního fondu.

Projekt byl zaměřený na zavádění moderních metod zvyšování výkonnosti, transparentnosti a efektivity územní veřejné správy a veřejných služeb a na sledování výkonnosti úřadu. Vzhledem ke své složitosti byl přirovnáván k sofistikovanému stroji a dělil se tedy na dvě část i- MOTOR a KŘÍDLA. Motorová“ část projektu se zaměřovala na zvyšování kvality služeb poskytovaných městským úřadem. „Křídla“ zajišťovala aplikaci navržených změn a účast zaměstnanců na těchto změnách. . MOTOR se orientoval na:

- průzkum spokojenosti občanů a zaměstnanců – identifikace hlavních problémů;
- identifikaci procesů, potenciálu zlepšení a jejich zaměření;
- analýzu vykonávaných činností;
- benchmarking výkonností;
- analýzu kontaktu s občanem a analýzu úřední doby;
- kvantifikaci výkonnostní rezervy pro zvýšení kvality služeb, návrh procesní organizační struktury, přerozdělení činností, návrh dispozičního rozmístění útvarů.

Část KŘÍDLA se zabývala:

- výběrem prioritních procesů z pohledu zákazníka;
- vizualizaci a analýzou vybraných procesů;
- workshopy;
- sledováním výkonnosti jednotlivých agend;
- tréninkem komunikačních a manažerských dovedností.

Potřebnost projektu byla dána tlakem občanů a státu na zvyšování kvality veřejných služeb, které nepodléhají konkurenčnímu nátlaku trhu, jenž představuje základní hybnou sílu rozvoje v globalizovaném světě.

Cílovou skupinou projektu byly územní samosprávné celky a úřady samosprávných celků, jejich orgány, organizace a zaměstnanci. Projekt byl sestaven tak, aby motivoval pracovníky úřadu k aktivnímu zapojování do procesu zlepšování a zdokonalování úřadu. Všichni zaměstnanci se projektu aktivně účastnili prostřednictvím vypracovaných metodik. Získali také formou tréninků poznatky a dovednosti, které zlepšily jejich komunikaci.

Vybrání pracovníci úřadu se účastnili workshopů, zaměřených na celkové myšlení a možnost získání nových zkušeností.

Tab. 4.11 Rozpočet projektu

Náklady projektu v Kč		%
Celkové výdaje	4 302 290,16	
Celkové způsobilé výdaje	3 996 158,96	100
<i>Příspěvek z ESF</i>	3 396 735,11	85
<i>Příspěvek ze Státního rozpočtu</i>	599 423,85	15

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011, projekt Hospodárný, kvalitní a občanům blízký úřad Krnov

Na základě výše uvedené tabulky je zřejmé, že při realizaci projektu došlo k spolufinancování výdajů Evropskou unií a Českou republikou v procentuálním poměru 85:15. Tedy větší část prostředků do projektu směřovala z Evropského sociálního fondu a zbylá ze státního rozpočtu.

Realizace projektu přispěla ke zvýšení kvality veřejných služeb ve městě. Toho bylo dosaženo růstem kvalifikace, zkušeností a dovedností pracovníků veřejné správy. Celkově je možné projekt hodnotit pozitivně. Vytýčené cíle byly naplněny. Hlavní výhodou projektu je jeho kladný dopad na úroveň města a spokojenost občanů s kvalitou veřejných služeb.

Cyklostezky městem Krnovem

Předmětem projektu Cyklostezky městem Krnovem je výstavba cyklostezek na území města Krnova podél vysoce frekventovaných silnic na ulici Albrechtická, Bruntálská a Opavská. Účelem projektu je vylepšení infrastruktury pro dopravní obslužnost. Podél těchto ulic se nachází velké množství obytných domů a firem, ke kterým je vhodné zlepšit přístupnost prostřednictvím bezpečné, rychlé a zdravé formy dopravy. Cyklostezky jsou určené obyvatelům Krnova a dalších okolních obcí. Výstupem projektu je výstavba cyklostezek s vyloučením motorové dopravy a jejich napojení na cyklotrasy II. a III. třídy. Hlavním cílem projektu je tedy zvýšit dopravní bezpečnost ve městě, rychlejší přesun obyvatel a podpora fyzického a duševního zdraví. Dalšími cíli projektů jsou:

- zvýšení kvality dopravní infrastruktury;
- zajištění bezpečnostních prvků jako jsou svítidla v místech přechodů pro chodce a cyklo příjezdů;

- odstranění bodových závad ;
- uspokojení poptávky občanů po různorodosti dopravy.

Projekt Cyklostezky městem Krnovem byl podán městem Krnovem, nemá žádného partnera a nemá negativní vliv na udržitelný rozvoj. Jeho realizací nedojde ke zhoršení odtokových poměrů v území, ke zvýšení emisí ani k nadměrné produkci odpadů. Tedy projekt neovlivňuje životní prostředí ve městě.

Tab. 4.12 Hodnoty indikátorů projektu

Název indikátoru	Hodnota	Měrná jednotka
Počet vybudovaných a rekonstruovaných "bezpečných" přechodů pro chodce.	19	Počet
Délka nově vybudovaných Cyklostezek	3 155,50	Metr

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011, projekt Cyklostezky městem Krnovem

Výsledkem projektu bude vytvoření devatenácti nových přechodů pro chodce a vytvoření přes tři kilometry dlouhé cyklostezky pro obyvatelé Krnova a okolních obcí.

Tab. 4.13 Rozpočet projektu v Kč

Výdaje Kč		%
Celkové způsobilé výdaje	13 935 697,03	100
<i>Vlastní prostředky žadatele</i>	<i>1 045 177,28</i>	<i>7,5</i>
<i>Dotace z EU – ERDF</i>	<i>11 845 342,47</i>	<i>85</i>
<i>Příspěvek Regionální rady</i>	<i>1 045 177,28</i>	<i>7,5</i>

Zdroj: Databáze MÚ Krnov, 2011, projekt Cyklostezky městem Krnovem

Z výše uvedené tabulky je patrné, že náklady na tento projekt byly z 85ti % pokryty dotací z Evropské unie. Dalším zdrojem finančních prostředků byl rozpočet Regionální rady Regionu soudržnosti Moravskoslezsko a rozpočet města Krnova.

I přesto, že projekt Cyklostezky městem Krnovem stále není ukončen, část cyklostezky je už vytvořena a využívána občany města (viz fotografie příloha č. 6). Proto je možné provést hodnocení tohoto projektu již před jeho oficiálním ukončením. Podstatnou skutečností je, že projekt ovlivňuje město pouze pozitivně. Projekt přispívá ke zvyšování dopravní bezpečnosti cyklistů a brání tak jejich kolizím s automobily. Občané města budou moci do vzdálenosti pěti kilometrů přepravovat rychlejší a úspornější formou než je automobil. Projekt nemá negativní vliv na rovné příležitosti a nevykazuje žádné bariéry pro osoby se sníženou schopností pohybu.

Projekt má a po jeho celkovém dokončení bude mít pozitivní dopad na město Krnov a jeho celkový rozvoj po estetické i praktické stránce.

5 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo charakterizovat regionální politiku Evropské unie a analyzovat využití strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v rozvoji města Krnova. Analýza se zaměřovala na popis čerpání prostředků z Evropské unie městem Krnovem na konkrétních projektech. Pro účel bakalářské práce byly vybrány projekty spolufinancované prostřednictvím čtyř operačních programů – OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko, OP Životní prostředí, OP Lidské zdroje a zaměstnanost a Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko. Podklady pro zpracování analýzy byly získány z databáze Městského úřadu Krnov z oddělení pro regionální rozvoj.

Po provedení analýzy bylo zjištěno, že Evropská unie spolufinancovala uvedené projekty průměrně ve výši 85 % z celkových způsobilých výdajů. Dalším zdrojem financování byl nejčastěji státní rozpočet a rozpočet města Krnova. Nejčetnější oblastí v rámci podaných žádostí je přeshraniční spolupráce Krnova s polskými městy, zejména s Prudnikiem a Glubczycemi. V této oblasti bylo již vytvořeno v současném programovacím období 24 projektů a další jsou ve fázi realizace. Projekty zaměřené na oblast životního prostředí a lidských zdrojů jsou rovněž ve fázi realizace.

Od roku 2008 bylo Evropskou unií podpořeno celkem 34 projektů. V oblasti přeshraniční spolupráce se jedná celkem o 28 projektů, z nichž pět jsou stále ve fázi realizace. Celkové náklady na tyto projekty činí 7 623 340,19 EUR. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj byla poskytnuta dotace ve výši 6 540 587,12 EUR. Z ROP NUTS II Moravskoslezsko, OP Životní prostředí a OP Lidské zdroje a zaměstnanost bylo Evropskou unií spolufinancováno šest projektů. Celkové náklady na tyto projekty dosahují výše 212 061 044,80 Kč. Podpora z fondů EU činí 180 251 888,10 Kč. Čerpání prostředků z Evropské unie městem Krnovem je možné hodnotit velice pozitivně. Město na téměř všechny projekty získalo nejvyšší možnou dotaci, a to 85 % způsobilých výdajů na projekt.

Dalším cílem práce bylo zhodnotit dopad tří blíže specifikovaných projektů. Jedná se o projekt Cyklostezky městem Krnovem, Ochrana hraniční řeky Opavice z polské a české strany a Hospodárný, kvalitní a občanům blízký úřad Krnov. Každý z těchto projektů je spolufinancovaný z jiného operačního programu. Co se týče přidělu dotací, na každý projekt Evropská unie přispěla 85 % z celkových způsobilých výdajů.

Všechny tři projekty mají pozitivní vliv na rozvoj města a jsou v souladu s cíli Strategického plánu rozvoje města Krnova. Projekt Ochrana hraniční řeky Opavice z polské a

české strany zajišťuje ochranu životního prostředí ochranou čistoty vody řeky před vypouštěním splašků. Projekt má také pozitivní vliv na rozvoj turistiky a podnikatelských aktivit pohraničí.

Projekt s názvem Hospodárný, kvalitní a občanům blízký úřad Krnov byl spolufinancován prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Jednalo se o projekt neinvestičního charakteru. Projekt byl zaměřen na zvyšování kvality veřejných služeb ve městě. Právě prostřednictvím tohoto projektu došlo ke zvýšení kvalifikace, zkušeností a dovedností úředníků, což by mělo přispět ke zvyšování spokojenosti občanů města.

Cyklostezky městem Krnovem je projekt rozdělen na tři úseky, z nichž jeden je dokončen. Je tedy možné již v této fázi zhodnotit jeho dopady na město Krnov. Projekt zajišťuje dopravní bezpečnost cyklistů a brání tak jejich kolizím s automobily. Na základě provedeného průzkumu je možné tvrdit, že občané města začali první úsek cyklostezky využívat již před jejím dokončením.

Čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti je pro město Krnov přínosem, protože díky těmto zdrojům má město možnost realizovat finančně náročné projekty, které by bez pomoci z Evropské unie vzhledem k rozpočtu města nebyly možné. A právě díky těmto projektům dochází k rozvoji města Krnova.

Seznam použité literatury

Knihy:

Boháčková, I., Hrabánková, M., *Strukturální politika Evropské unie*. 1.vyd. Praha: C.M. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6

MAREK, D, KANTOR, T., *Příprava a řízení projektů Strukturálních fondů Evropské unie*. 2.vyd. Brno: Barrister & Principál, 2009. 215 s. ISBN: 978-80-87029-56-5

SKOKAN, K., *Evropská regionální politika kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. 1.vyd.Ostrava: Repronis, 114 s. ISBN 80-7329-023-5

STEJSKAL, J; KOVÁRNÍK, J., *Regionální politika a její nástroje*. 1.vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2

STIMSON, R; STOUGH, R; ROBERTS, B.H., *Regional Economic Development*. 2.vyd. Berlin Heidelberg: Springer, 452 s. ISBN-13 978-3-540-34826-9

VARADZIN, F. a kol., *Regiony a vnější ekonomické vztahy*. 1.vyd. Ostrava: OFIS, 2005. 195 s. ISBN 80-248-0968-0

WOKOUN, R; MATES, P., *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. 1.vyd. Praha: Linde, a. s., 2006. 351 s. ISBN 80-7201-608-3

WOKOUN, R. a kol., *Regionální rozvoj*. 1.vyd. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0

WOKOUN, R., *Strukturální fondy a obce I.*. 1. vyd. Praha: Aspi, 2006. 146 s. ISBN: 80-7357-138-2

Elektronické publikace:

Fondy Evropské unie [online]. *Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006* [cit. 2010-01-30]. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=36867849-de60-463f-b806-3adcbcb6fc76>

Integrovaný operační program 2007-2013, Ministerstvo pro místní rozvoj, prosinec 2007, 253 s. Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Files/8d/8dcf1eff-5015-4317-b7a8-6fe05a47bfce.pdf>.

Ministerstvo pro místní rozvoj, *Metodický pokyn 2007*, 17 s. Dostupný z <http://www.mmr.cz/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Metodicky-pokyn-k-Integrovanemu-planu-rozvoje-mest>

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007-2013. Ministerstvo práce a sociálních věcí, říjen 2007, 184 s. Dostupné z http://knihovnam.nkp.cz/docs/ProgEU/OP_LZZ_FINAL.pdf (30.1. 2011).

Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika-Polská republika 2007-2013, Ministerstvo pro místní rozvoj, únor 2007, 116 s. Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Files/12/12e4d130-4c77-4c89-99eb-574216d0d7b7.pdf> (30.1.2011).

Operační program Životní prostředí. Programový dokument 2007-2013. Praha, Ministerstvo životního prostředí ČR, prosinec 2007, 253 s. Dostupný z <http://www.dotace.nature.cz/res/data/002/000466.pdf> (30.1. 2011).

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko 2007-2013, Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko, prosinec 2007, 178 s. Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Upload/Programy-2007-2013/ROP-NUTS-II-Moravskoslezsko> (30.1. 2011).

Strategický plán rozvoje města Krnova. Krnov: Město Krnov, 2009, 31 s. Dostupný z http://data.krnov.cz/Strategicky_plan_rozvoje_Mesta_Krnova/Strategicky_plan_rozvoje_Mesta_Krnova.pdf

Internetové zdroje:

CZ-PL Cíl 3 2007-2013 [online]. c2011. *Fond mikroprojektů* [cit. 2011-03-20]. Dostupný z <http://www.cz-pl.eu/fond-mikroprojektu.html>.

Dobrá rada [online]. c2007-2013. *Rozvoj měst* [cit. 2011-01-30]. Dostupné z <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/moznosti-financni-podpory/rozvoj-mest-5000-50-000-obyvatel>.

EC Consulting, Fondy & Granty EU [online]. c2008-2011. *Strategické plánování* [cit. 2010-01-30]. Dostupné z www.ecconsulting.cz/strategicke_planovani.html.

EC. Regionální politika EU 2007-2013. Fondy Evropské unie [online]. c2010 [cit. 2011-01-29] , <http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika-eu-2007-2013>.

EC. Programy 2007-2013. Fondy Evropské unie [online]. 2010 [cit. 2011-01-29], <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>.

Euroregion Praděd [online]. c2004-2011. *Fond mikroprojektů Euroregionu Praděd* [cit. 2011-03-20]. Dostupný z <http://www.europaded.cz/index.php?show=FM-o-programu-fond>.

Integrovaný plán rozvoje města [online]. 2009. *Integrovaný plán rozvoje města* [cit. 2011-01-30]. Dostupný z <http://www.iprm.cz/iprm/>.

Oficiální stránky města Krnova [online]. c2007. *Informace o městě* [cit. 2011-02-15]. Dostupné z http://www.krnov.cz/_programs/Article.asp?sid=52&mid=2.

Další zdroje:

Databáze Městského úřadu Krnov, 2011

Seznam zkratk:

EU	Evropská unie
ČR	Česká republika
PL	Polsko
NUTS	Klasifikace územních statistických jednotek – regionální úroveň
LAU	Klasifikace územních statistických jednotek – lokální úroveň
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
FS	Fond soudržnosti
OP	Operační program
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
ROP	Regionální operační program
IOP	Integrovaný operační program
IPMR	Integrovaný plán rozvoje měst
ICT	Informační a komunikační technologie
SF ŽP	Státní fond životního prostředí

Seznam obrázků:

Obr.3.1 Priority Strategického plánu rozvoje města Krnova	28
---	----

Seznam tabulek:

Tab. 2.1 Statistické jednotky NUTS v EU	6
Tab. 2.2 Cíle a nástroje politiky soudržnosti EU v období 2007-2013	12
Tab. 2.3 Operační programy 2007-2013 využívané městem Krnovem	14
Tab. 3.1 Deset největších zaměstnavatelů na Krnovsku (2006)	25
Tab. 3.2 Priority klíčového okruhu Ekonomika	29
Tab. 3.3 Priority klíčového okruhu Infrastruktura a životní prostředí	29
Tab. 3.4 Priority klíčového okruhu Obyvatelstvo a lidský potenciál	30
Tab. 4.1 Projekty financované ROP NUTS II Moravskoslezsko	36
Tab. 4.2 Projekty financované prostřednictvím OP ŽP	37
Tab. 4.3 Projekty přeshraniční spolupráce podané v roce 2008	38
Tab. 4.4 Projekty přeshraniční spolupráce podané v roce 2009	39
Tab. 4.5 Projekty přeshraniční spolupráce podaných v roce 2010	40
Tab. 4.6 Výstupy mikroprojektů přeshraniční spolupráce za léta 2008-2010	42
Tab. 4.7 Makroprojekty přeshraniční spolupráce podané mezi lety 2008-2010	43
Tab. 4.8 Hodnoty programových indikátorů	44
Tab. 4.9 Výstupy projektu	45
Tab. 4.10 Rozpočet projektu v EUR	45
Tab. 4.11 Rozpočet projektu	48
Tab. 4.12 Hodnoty indikátorů projektu	49
Tab. 4.13 Rozpočet projektu v Kč	49

Seznam grafů:

Graf 2.1 Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky soudržnosti v letech 2007-2013 (%) v rámci EU	8
Graf 2.2 Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky soudržnosti v letech 2007 - 2013 (%) v ČR	9
Graf 4.1: Finanční alokace na projekty přeshraniční spolupráce podaných za rok 2008 (v EUR)	39
Graf 4.2: Finanční alokace projektů přeshraniční spolupráce podaných v roce 2009	40
Graf 4.3: Finanční alokace projektů přeshraniční spolupráce podaných v roce 2010	41

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB – TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB – TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 2. května 2011

.....

Jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Bezručova 31, 794 01 Krnov

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Operační programy pro ČR v období 2007-2013

Příloha č. 2: Charakteristika klíčových okruhů strategického plánu města Krnova

Příloha č. 3: SWOT analýza města Krnova

Příloha č. 4: Priority Strategického plánu města Krnova

Příloha č. 5: Česko-polská kulturně-turistická základna Głubczyce-Krnov

Příloha č. 6: Cyklostezka na ul. Opavská

